

**Program Ochrony Środowiska dla
Gminy Kłoczew na lata 2024-2028
z perspektywą do 2032 r.**

Zamawiający:

Gmina Kłoczew

ul. Długa 67

08 – 550 Kłoczew

Wykonawca:

Terra Legis Katarzyna Helińska

ul. Gdyńska 3/2

71 – 534 Szczecin

Autorzy:

Katarzyna Helińska

Karolina Witkowska

Natalia Grądzka

1. SPIS TREŚCI

1. SPIS TREŚCI	3
2. WYKAZ SKRÓTÓW	5
3. STRESZCZENIE	6
4. WSTĘP	9
4.1. Cel i zakres opracowania	9
4.2. Metodyka wykonania POŚ	10
4.3. Uwarunkowania prawne wykonania POŚ	12
4.4. Spójność z dokumentami nadrzędnymi	12
5. OCENA STANU ŚRODOWISKA	14
5.1. Charakterystyka Gminy Kłoczew	14
5.1.1. Informacje ogólne i położenie	14
5.1.2. Sytuacja demograficzna	17
5.1.3. Gospodarka	18
5.1.4. Infrastruktura mieszkaniowa	19
5.1.5. Infrastruktura techniczna	20
5.2. Ochrona klimatu i jakości powietrza	33
5.2.1. Analiza stanu wyjściowego	33
5.2.1.1 Jakość powietrza i źródła zanieczyszczeń powietrza	33
5.2.1.2 Klimat	34
5.2.1.3 Odnawialne źródła energii	36
5.2.2. Analiza SWOT	38
5.3. Zagrożenie hałasem	38
5.3.1. Analiza stanu wyjściowego	38
5.3.2. Analiza SWOT	44
5.4. Pole elektromagnetyczne	44
5.4.1. Analiza stanu wyjściowego	44
5.4.2. Analiza SWOT	48
5.5. Gospodarowanie wodami	48
5.5.1. Analiza stanu wyjściowego	48
5.5.1.1 Wody podziemne	48
5.5.1.2 Wody powierzchniowe	52
5.5.1.3 Zagrożenia powodziowe	62
5.5.2. Analiza SWOT	63
5.6. Gospodarka wodno - ściekowa	63

5.6.1. Analiza stanu wyjściowego	63
5.6.2. Analiza SWOT.....	64
5.7. Zasoby geologiczne	64
5.7.1. Analiza stanu wyjściowego	64
5.7.2. Analiza SWOT.....	67
5.8. Gleby	67
5.8.1. Analiza stanu wyjściowego	67
5.8.2. Analiza SWOT.....	68
5.9. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	68
5.9.1. Analiza stanu wyjściowego	68
5.9.2. Analiza SWOT.....	70
5.10. Zasoby przyrodnicze	71
5.10.1. Analiza stanu wyjściowego	71
5.10.2. Analiza SWOT	76
5.11. Zagrożenie poważnymi awariami	77
5.11.1. Analiza stanu wyjściowego.....	77
5.11.2. Analiza SWOT	77
5.12. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska i adaptacje do zmian klimatu	78
5.13. Działania edukacyjne	79
5.14. Monitoring Środowiska	80
6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA ORAZ ICH FINANSOWANIE	81
6.1. Cele ochrony środowiska i kierunki interwencji	81
6.2. Harmonogram rzeczowo-finansowy	83
7. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	107
7.1. Zarządzanie programem	107
7.2. Monitoring POŚ	108
7.3. Źródło finansowania programu	108
7.3.1. Fundusze krajowe	109
7.3.2. Fundusze UE.....	111
8. SPIS TABEL	116
9. SPIS RYSUNKÓW	117
10. SPIS ŹRÓDEŁ	117

2. WYKAZ SKRÓTÓW

- Analiza SWOT – Analiza SWOT polega na analizie silnych i słabych stron organizacji oraz szans i zagrożeń które się przed nią pojawiają. SWOT, to skrót od: strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse), threats (zagrożenia);
- As – Arsen;
- B(a)P – benzo(a)piren;
- Cd – Kadm;
- CO – Tlenek węgla;
- C₆H₆ – Benzen;
- GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad;
- GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska;
- GPZ – Główny Punkt Zasilający;
- GUS – Główny Urząd Statystyczny;
- GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych;
- JCWP – Jednolite Części Wód Powierzchniowych;
- JCWPd – Jednolite Części Wód Podziemnych;
- NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Ni – Nikiel;
- NO₂ – Dwutlenek azotu;
- OZE – Odnawialne Źródła Energii;
- Pb – Ołów;
- PEM – Pola elektromagnetyczne;
- PKD – Polska Klasyfikacja Działalności;
- PM_{2,5} – Pył zawieszony o granulacji do 2,5 μm;
- PM₁₀ – Pył zawieszony o granulacji do 10 μm;
- PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska;
- POŚ – Program Ochrony Środowiska;
- PSZOK – Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych;
- RDLP – Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych;
- RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska;
- RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej;
- SO₂ – Dwutlenek siarki;
- WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska;
- WPGO – Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami;
- ZEC - Zakład Energetyki Ciepłej;
- ZDR – Zakłady Dużego Ryzyka;
- ZZR – Zakłady Zwiększonego Ryzyka;

3. STRESZCZENIE

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2024-2028 z perspektywą do 2032 roku” zawiera podstawowe informacje na temat stanu aktualnego poszczególnych komponentów środowiska na terenie Gminy Kłoczew oraz zagrożeń i problemów w poszczególnych obszarach interwencji. Opracowany dokument jest zgodny z dokumentami strategicznymi na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym. Głównym celem opracowania jest:

Zrównoważony rozwój Gminy Kłoczew dążący do poprawy jakości życia mieszkańców, stanu środowiska przyrodniczego oraz stymulowania gospodarki.

Gmina Kłoczew położona jest w północno-zachodniej części województwa lubelskiego, na styku z województwem mazowieckim i stanowi jedną z sześciu gmin powiatu ryckiego. Jest drugą co do wielkości gminą powiatu ryckiego o powierzchni 143 km². Siedzibą gminy jest Kłoczew oddalony o ok. 14 km od Ryk oraz ok. 80 km od Lublina.

Występowanie wysokich stężeń benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 w sezonie grzewczym wskazuje, że główną przyczyną podwyższonych stężeń jest „niska” emisja pochodząca z indywidualnego ogrzewania budynków. Powiat rycki, w tym Gmina Kłoczew dysponują dużym potencjałem wykorzystania energii słonecznej, co powinno stanowić jednej z obszarów priorytetowych w rozwoju gminy.

Teren Gminy Kłoczew zakwalifikowano w Programie ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego do obszarów cichych. Są to tereny, na których nie stwierdzono ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego, z uwzględnieniem użytkowania terenu, odległości od poszczególnych źródeł hałasu oraz lokalizacji obiektów ochrony przyrody.

Na terenie Gminy Kłoczew dokonano w 2019 roku pomiaru pól elektromagnetycznych. Nie odnotowano przekroczeń.

W latach 2019-2023 na terenie Gminy Kłoczew nie znajdował się punkt pomiarowy wód podziemnych. Stan wód podziemnych oceniono na dobry w poprzednich latach.

Gmina Kłoczew położona jest w dorzeczu Wisły, w regionie wodnym Środkowej Wisły, w zlewni Okrzejki, a północna część gminy położona jest w zlewni Wilgi. Znaczna część JCWP występujących na terenie gminy jest zagrożona pod względem osiągnięcia celów środowiskowych.

Na terenie Gminy Kłoczew w obrębie doliny rzeki Okrzejka znajdują się obszary zagrożone ryzykiem powodziowym, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat), a także obszary, dla których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat).

Na terenie Gminy Kłoczew występuje jedna gminna biologiczna oczyszczalnia ścieków w Kłoczewie, ul. Długa 58 o przepustowości do 300 m³/dobę i RLM=3000. Odbiornikiem ścieków jest rzeka Okrzejka. Na terenie Gminy Kłoczew występuje 9 złóż piasków i żwirów.

W latach 2019-2023 Marszałek Województwa Lubelskiego na terenie Gminy Kłoczew udzielił jednej koncesji na wydobycie piasków ze złoża „Stryj II” o powierzchni 8,7230 ha w miejscowości Stryj. Starosta Rycki w 2019 roku udzielił koncesji na wydobycie ze złoża „Gęsia Wólka II”.

Według danych PIG System Osłony Przeciwosuwiskowej na terenie Gminy Kłoczew nie występują osuwiska.

Gmina Kłoczew znajduje się na obszarze zasięgu Arkusza mapy geośrodowiskowej Żelechów, w którym gleby chronione dla użytkowania rolniczego zajmują ponad 30% jego powierzchni. Do gleb chronionych dla użytkowania rolniczego zaliczamy gleby bielicoziemne i miejscami – czarne ziemie, rozmieszczone dość równomiernie na powierzchni całego obszaru.

W 2023 roku usługę odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów z terenu gminy świadczyła firma Ecoglobe Tomasz Wyglądała Sp. k., Międzyrzec Podlaski, ul. Tadeusza Kościuszki 107D. Na terenie gminy prowadzony jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Kłoczewie przy ulicy Targowej 1. Odpady zmieszane zebrane w 2023 roku na terenie Gminy Kłoczew zostały przekazane do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Sp. z o. o., ul. Dęblińska 96, 24-100 Puławy, natomiast zbierane w sposób selektywny przekazane zostały do firmy EKOLIDER Jarosław Wyglądała Lucin 4, 08-400 Garwolin. W roku 2023 gmina Kłoczew uzyskała poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu w wysokości 50,35% - wymagany poziom został osiągnięty.

Na terenie Gminy Kłoczew znajdują się trzy pomniki przyrody:

- dąb szypułkowy „Kazimierz”;
- wiąz szypułkowy „Jerzy”;
- sosna pospolita „Emilia”.

Do 2022 r. na terenie Gminy Kłoczew znajdowało się 6 pomników przyrody, jednak w wyniku silnego wiatru trzy uległy zniszczeniu. Pozostałe formy ochrony przyrody nie występują na terenie Gminy Kłoczew.

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych w 2023 r. na terenie Gminy Kłoczew wyniosła 2379,86 ha, co daje lesistość na poziomie 21,5 % (średnia krajowa wynosi 29,6%).

Na terenie Gminy Kłoczew nie występują zakłady zaliczane do grupy zakładów o dużym ani zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz tzw.

potencjalnych sprawców awarii. W ostatnich latach nie wystąpiły awarie przemysłowe ani zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

W programie ochrony środowiska wyznaczono zadania własne gminy oraz zadania monitorowane innych jednostek. Realizacja tych zadań przyczyni się do poprawy jakości środowiska. Zadania zostaną sfinansowane z środków własnych jednostek wyznaczonych do realizacji zadania lub środków zewnętrznych.

Dla wszystkich celów wyznaczonych w programie określono wskaźnik ich realizacji. Co dwa lata należy sporządzić raport z realizacji programu.

4. WSTĘP

4.1. Cel i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2024-2028 z perspektywą do 2032 r.”, który jest głównym dokumentem strategicznym na poziomie Gminy Kłoczew wyznaczającym cele ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz określający kierunki działań, zmierzające do osiągnięcia tych celów.

Obowiązek sporządzenia Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.). Zgodnie z art. 17 wyżej wymienionej ustawy organ gminy, powiatu i województwa sporządza program ochrony środowiska. Z wykonania programu organ wykonawczy sporządza co dwa lata raporty, które przedstawia Radzie Gminy Kłoczew.

Program ochrony środowiska powinien spełniać wymagania określone w art. 14, art. 17 i art. 18 ustawy *Prawo ochrony środowiska*. Zasady i tryb udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska określa ustawa z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1112).

Program ochrony środowiska spełnia wymagania zawarte w opracowanych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”. Oznacza to, że w przygotowanym programie:

- dokonano oceny stanu środowiska na terenie gminy z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji,
- zdefiniowano zagrożenia i problemy dla poszczególnych obszarów przyszłej interwencji (analiza SWOT),
- uwzględniono cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska,
- zamieszczono harmonogram rzeczowo – finansowy, osobno dla zadań własnych i zadań monitorowanych.

Podczas opracowywania programu uwzględniono założenia zawarte w wojewódzkim i powiatowym programie ochrony środowiska oraz programach sektorowych, strategiach i istniejących planach rozwoju.

4.2. Metodyka wykonania POŚ

We wrześniu 2015 roku struktura oraz zakres programów ochrony środowiska określony został w *Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska* opracowanych przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska. W 2020 zaktualizowaniu przez Ministra Klimatu i Środowiska uległy „Załączniki do Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”.

Zgodnie z wytycznymi Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew zawiera:

- spis treści,
- wykaz skrótów,
- wstęp,
- streszczenie w języku niespecjalistycznym,
- ocenę stanu środowiska,
- cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie,
- system realizacji programu ochrony środowiska,
- spis tabel, rycin, wykresów i załączników.

Wytyczne Ministerstwa Środowiska i Klimatu określiły ponadto, że ocena stanu środowiska na obszarze objętym opracowaniem powinna zostać przeprowadzona w oparciu o analizę wyznaczonych obszarów przyszłej interwencji, do których należą:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- zagrożenia hałasem,
- pola elektromagnetyczne,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno – ściekowa,
- zasoby geologiczne,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- poważne awarie.

Do opracowania dokumentu wykorzystano model D-P-S-I-R, czyli model „siły naprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja”. Polega on na opisanu poszczególnych elementów oraz

przedstawieniu jakie są przyczyny obecnego stanu środowiska, a także jak środowisko wpływa m.in. na życie społeczne i gospodarcze.

Opracowując „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2024-2028 z perspektywą do 2032 r.”:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Gminy Kłoczew w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu;
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego programu;
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji planowanych działań ujętych we wszystkich dokumentach strategicznych;
- na podstawie zebranych danych i informacji określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla oraz obowiązującymi dokumentami strategicznymi dla gminy;
- we współpracy z pracownikami Urzędu Gminy Kłoczew oraz innymi jednostkami opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe gminy oraz dostępne źródła finansowania, zadania zostały przyporządkowane poszczególnym celom, równocześnie dołożono wszelkiej staranności, aby zadania i cele zostały określone zgodnie z zasadą SMART, czyli były realne, mierzalne i określone w czasie.
- uzgodniono sposoby wdrażania i zasady monitorowania programu ochrony środowiska.

Dane o stanie środowiska naturalnego podane są według stanu na dzień 31.12.2023 r., w niektórych przypadkach podane są dane wg stanu na 31.12.2022 r. w przypadku braku bardziej aktualnych danych. Dane przedstawione w Programie pochodzą z GUS, Urzędu Gminy Kłoczew oraz innych podmiotów, które udostępniły potrzebne informacje. Koszty realizacji działań i określenie sposobu finansowania określono na podstawie informacji udostępnionych przez podmioty odpowiedzialne za dane zadania.

4.3. Uwarunkowania prawne wykonania POŚ

Program Ochrony Środowiska sporządzono zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów prawnych dotyczących zagadnień ochrony środowiska. Podstawę prawną dokumentu stanowią wymienione niżej ustawy oraz akty wykonawcze do tych ustaw:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 54 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1478),
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 530 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 757),
- ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 roku o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2187),
- ustawa z dnia 12 czerwca 2015 r. o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 589 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 399),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1290),
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.),
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 82),
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 725 ze zm.),
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 105),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1130 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1580),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112).

4.4. Spójność z dokumentami nadrzędnymi

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2024-2028 z perspektywą do 2032 r.” uwzględnia założenia i cele zawarte w dokumentach nadrzędnych wyższego

szczebla:

- nadrzędne dokumenty strategiczne:
  - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,
  - Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku),
  - Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej,
- zintegrowane strategie o charakterze horyzontalnym:
  - Polityka energetyczna Polski do 2040 roku,
  - Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,
  - Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030,
  - Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
  - Strategia Sprawne Państwo 2030,
  - Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022,
  - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
  - Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
  - Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030,
  - Polityka energetyczna Polski do 2040 roku.
- dokumenty sektorowe:
  - Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 roku (z perspektywą do 2030 roku oraz do 2040 roku),
  - Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych,
  - Krajowy plan gospodarki odpadami 2022,
  - Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów,
  - Fundusze Europejskie dla Lubelskiego na lata 2021-2027,
  - Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,

- Program wodno-środowiskowy kraju,
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły,
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym,
- dokumenty o charakterze programowym/wdrożeniowym oraz pozostałe branżowe programy, plany i strategie na terenie województwa lubelskiego:
  - Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku,
  - Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego,
  - Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego na lata 2016-2022,
  - Program ochrony środowiska województwa lubelskiego do roku 2030,
  - Program ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy lubelskiej.
- dokumenty lokalne:
  - Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Ryckiego.

Cele „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2024-2028 z perspektywą do 2030 r.” są spójne z celami dokumentów nadrzędnych.

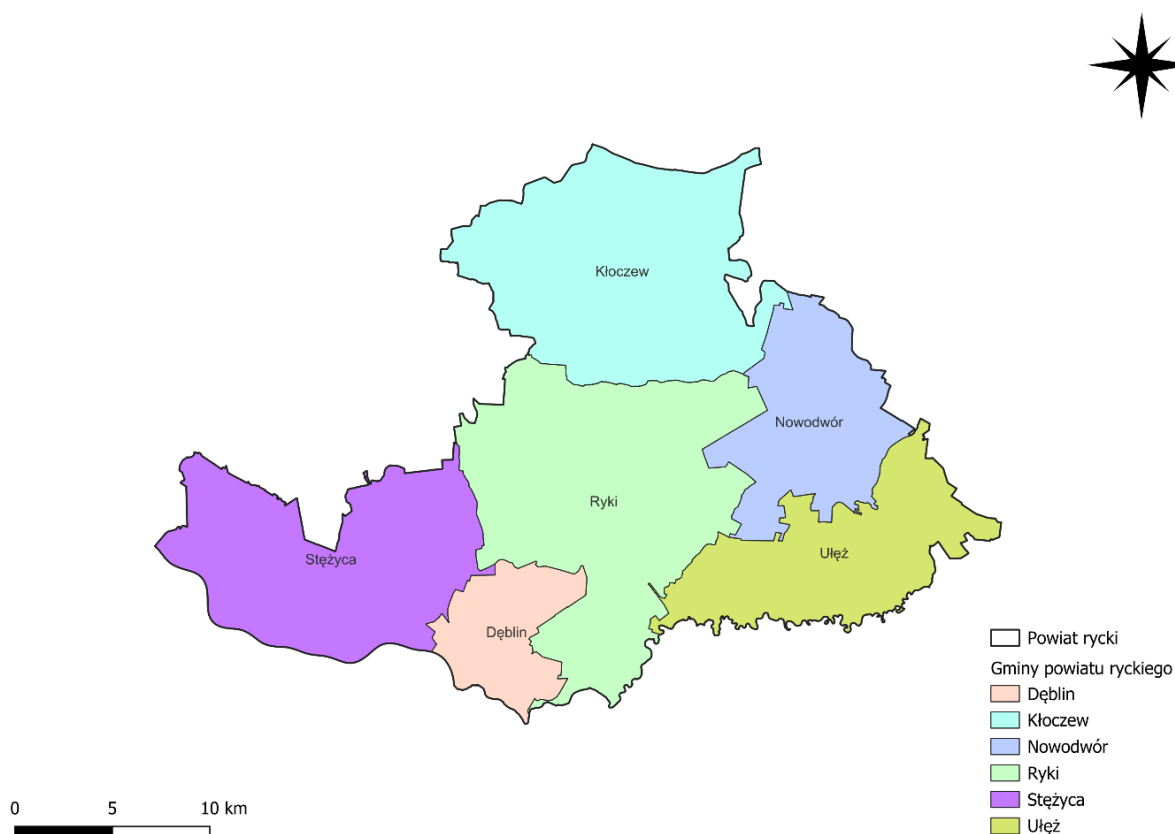
5. OCENA STANU ŚRODOWISKA

5.1. Charakterystyka Gminy Kłoczew

5.1.1. Informacje ogólne i położenie

Gmina Kłoczew położona jest w północno-zachodniej części województwa lubelskiego, na styku z województwem mazowieckim i stanowi jedną z sześciu gmin powiatu ryckiego. Graniczy z gminami: Trojanów i Żelechów z powiatu garwolińskiego w województwie mazowieckim, Wolą Mysłowską i Krzywdą z powiatu łukowskiego oraz Nowodworem i Rykami z powiatu ryckiego.

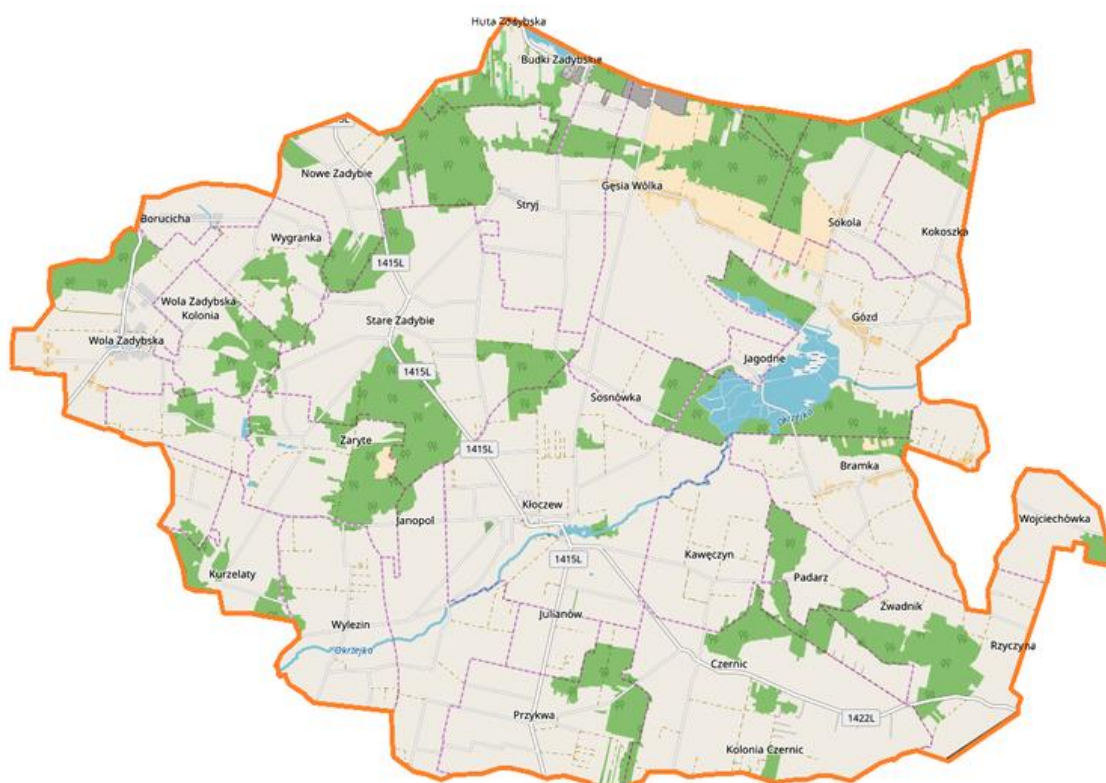
Rysunek 1 Położenie Gminy Kłoczew

Źródło: opracowanie własne

Na terenie gminy znajduje się 27 sołectw: Borucicha, Bramka, Czernic, Gęsia Wólka, Gózd - Jagodne, Huta Zadybska, Janopol, Julianów, Kawęczyn, Kłoczew, Kokoszka, Kurzelaty, Padarz, Przykwa, Kąty – Rybaki, Rzyczyna, Stryj, Sokola, Sosnówka, Wojciechówka, Wola Zadybska, Wola Zadybska – Kolonia, Wygranka, Wylezin, Nowe Zadybie, Stare Zadybie, Zaryte. Jest drugą co do wielkości gminą powiatu ryckiego o powierzchni 143 km². Siedzibą gminy jest Kłoczew oddalony o ok. 14 km od Ryk oraz ok. 80 km od Lublina.

Rysunek 2. Mapa Gminy Kłoczew

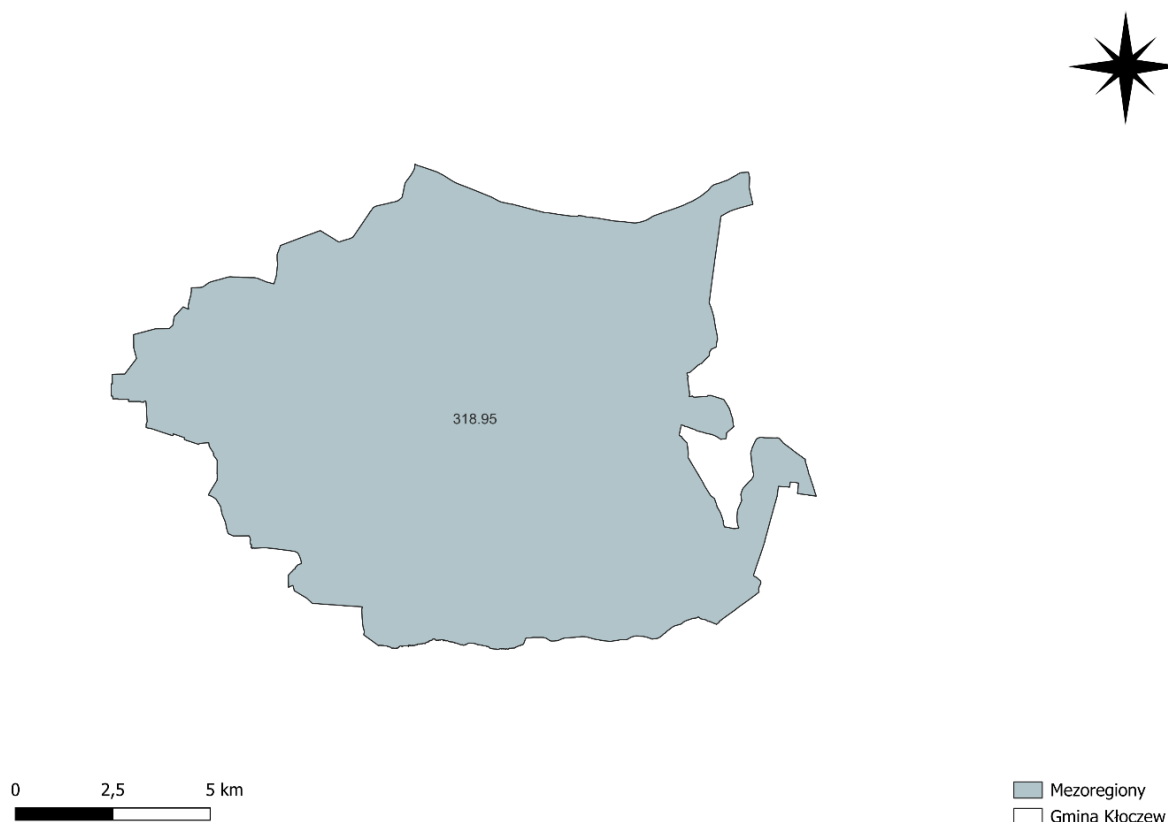

Źródło: Wikipedia (dostęp: 29.09.2024 r.)

W ujęciu fizyczno-geograficznym (Kondracki, 2002) teren gminy jest położony w:

- Prowincji: Nizina Środkowoeuropejska (31),
- Podprowincji: Niziny Środkowopolskie (318),
- Makroregionie: Nizina Południowopodlaska (318.9),
- Mezoregionie: Wysoczyzna Żelechowska (318.95).

Rysunek 3. Mezoregiony

Źródło: opracowanie własne

Gmina Kłoczew znajduje się na obszarze mezoregionu Wysoczyzny Żelechowskiej, należącej do makroregionu Niziny Południowopodlaskiej. Obszar gminy to powierzchnia wysoczyzny morenowej przedzielona dolinami rzeki Okrzejki i Swarzyny. W ukształtowaniu powierzchni ziemi wyróżniają się tu liczne, stosunkowo płytkie i rozległe doliny boczne w stosunku do dolin wymienionych rzek, które powodują charakterystyczne urozmaicenie rzeźby. Powierzchnia jest tu lekko falista, o przeważających spadkach 2-5%, bez wyraźnego kierunku nachylenia. W Gminie Kłoczew wyróżnić można wzgórza wydmore położone w północnej części gminy (rejon wsi Gęsia Wólka) oraz w części środkowej (rejon wsi Janopol). Obszar posiada także występujące w północnej części gminy pola piasków eolicznych.

5.1.2. Sytuacja demograficzna

Według danych GUS w 2022 roku gminę zamieszkiwało 6844 osób (3468 mężczyzn i 3376 kobiet), natomiast w 2023 roku Gminę Kłoczew zamieszkiwało 6815 osób w tym 3445 mężczyzn i 3370 kobiet. W 2023 roku gęstość zaludnienia gminy wynosiła 47,7 osób/km².

Tabela 1. Struktura ludności w Gminie Kłoczew pod względem wieku produkcyjnego

Rok	Ludność w wieku przedprodukcyjnym - 14 lat i mniej	Ludność w wieku produkcyjnym: 15-59 lat kobiety, 15-64 lata mężczyzn	Ludność w wieku poprodukcyjnym	Ogółem
2019	1280	4432	1430	7142
2020	1313	4198	1424	6935
2021	1300	4151	1423	6874
2022	1293	4120	1431	6844
2023	1262	4105	1448	6815

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ludność w wieku produkcyjnym w Gminie Kłoczew stanowi największą grupę wśród mieszkańców. Jednak z roku na rok maleje, natomiast rośnie liczba ludność w wieku poprodukcyjnym.

5.1.3. Gospodarka

Według danych GUS od 2019 roku do 2023 roku zwiększyła się o 56 liczba osób prowadzących działalność gospodarczą. W 2023 roku największa liczba przedsiębiorców działała w trzech branżach: budownictwo (151), następnie handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych (73) oraz przetwórstwo przemysłowe (53).

Tabela 2. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007

2019	2020	2021	2022	2023
341	363	371	384	397

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na terenie Gminy Kłoczew w 2023 roku według danych GUS zarejestrowanych było:

- 10 spółek handlowych - najwięcej w branży handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych;
- 8 spółek handlowych kapitałowych najwięcej w branży handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych;
- 8 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością najwięcej w branży handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych;
- 2 spółki handlowe osobowe jedna przetwórstwo przemysłowe, natomiast druga

działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją;

- 2 spółki jawne jedna przetwórstwo przemysłowe, natomiast druga działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją;
- 7 spółek cywilnych, w tym trzy w branży handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i trzy w branży przetwórstwo przemysłowe.

5.1.4. Infrastruktura mieszkaniowa

Na terenie Gminy Kłoczew większa liczba mieszkańców zamieszkuje budynki mieszkalne niż mieszkania. W 2023 roku w Gminie Kłoczew znajdowało się 2089 budynków mieszkalnych oraz 2036 mieszkań.

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Kłoczew

Rodzaj zasobu	2019	2020	2021	2022	2023
Budynki mieszkalne	2088	2042	2047	2066	2089

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z roku na rok poprawia się wyposażenie mieszkań w instalacje na terenie Gminy Kłoczew. Dostęp do wodociągów w latach 2019-2022 wzrósł o 11,5%. Centralnego ogrzewania używa o 19,9 % gospodarstw domowych, natomiast przyłączenie się do sieci gazowej wzrosło o 8,1%. W tabeli poniżej przedstawiono szczegółowe dane.

Tabela 4. Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań

Rodzaj instalacji	2019	2020	2021	2022	2023
Wodociąg	76,7	88,1	88,2	88,2	b.d.
Ustęp splukiwany	69,6	78,7	78,9	79,0	b.d.
Łazienka	66,6	75,0	75,2	75,3	b.d.
Centralne ogrzewanie	51,5	71,0	71,2	71,4	b.d.
Gaz sieciowy	6,9	13,6	14,6	15,0	b.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina nie posiada zorganizowanego systemu ciepłego. Na terenie gminy budynki ogrzewane są przez indywidualne źródła ciepła.

5.1.5. Infrastruktura techniczna

5.1.5.1 Zaopatrzenie gminy w energię elektryczną, gaz i ciepło

Długość czynnej sieci gazowej na terenie gminy w 2022 roku według danych GUS wynosiła 29 088 m. W 2022 roku do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych poprowadzonych było 302 przyłączy gazowych, z czego 271 czynnych przyłączy do budynków mieszkalnych. Zgodnie z danymi GUS w 2022 roku 1028 mieszkańców Gminy Kłoczew korzystało z sieci gazowej. Łączne zużycie gazu przez gospodarstwa domowe w 2022 roku wynosiło 2 184,6 MWh.

Tabela 5. Długość czynnej sieci gazowej na terenie Gminy Kłoczew [m]

2019	2020	2021	2022	2023
24882	26859	28354	29088	b.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

5.1.5.2 Infrastruktura komunikacyjna

Gmina Kłoczew posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg lokalnych, tworząc ją drogi o znaczeniu powiatowym i gminnym. Na terenie Gminy Kłoczew nie występują drogi wojewódzkie i krajowe. Jednak w pobliżu granic gminy przebiega droga ekspresowa S17, której odcinek pomiędzy Kurowem a Piaskami (wspólny z drogą ekspresową S12) tworzy główną oś transportową w województwie lubelskim. Docelowo trasa ma łączyć Warszawę z wsią Hrebenne położoną przy granicy z Ukrainą.

Rysunek 4. Przebieg drogi ekspresowej S17

Źródło: Wikipedia (dostęp 28.09.2024 r.)

Drogi powiatowe nr 1346L, 1410L, 1413L, 1415L oraz 1422L są sklasyfikowane jako drogi klasy Z – zbiorczej tj. jako drogi realizujące powiązania z miastem powiatowym, między ośrodkami gminnymi oraz z drogami krajowymi.

Ciągi drogowe powiatowe:

- 1346L Żelechów –gr. woj. -Sokola -Okrzeja
- 1347L Wojciechówka –Bramka -Jagodne
- 1409L Wylezin –Ownia –Stara Dąbia
- 1410L Trojanów –gr. woj. -Kłoczew
- 1411L Babice –gr. woj. Zadybie Stare
- 1412L Wola Zadybska -Zaryte
- 1413L Żelechów–gr. woj. -Wola Zadybska -gr. woj. Trojanów

- 1414L dr. kraj.17 –Mroków –gr. woj. -Zadybie Stare
- 1415L Ryki (ul. Poniatowskiego, ul. Królewska) –Kłoczew –gr. woj. Żelechów
- 1416L Kurzelaty–Kłoczew
- 1418L Zadybie Stare –Huta Zadybska
- 1419L Stryj –Gozd
- 1420L Kłoczew –Gozd -Okrzeja 79
- 1421L Kłocze w Padarz -Rzyczyna
- 1422L Kłoczew Czrenic Grabów Szlachecki
- 14 24L Sokola Gozd.

Tabela 6. Rodzaje dróg gminnych według nawierzchni i ich długość [km]

Rodzaj	2022	2023
Drogi o nawierzchni twardej	83,8	86,6
Drogi o nawierzchni twardej ulepszonej	71,0	81,7
Drogi o nawierzchni gruntowej	41,5	38,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Stan dróg na terenie Gminy Kłoczew ulega poprawie. W 2023 roku długość dróg o nawierzchni twardej ulepszonej wynosiła 81,7 km, natomiast w 2022 roku o 10,7 km mniej.

Tabela 7. Wykaz dróg gminnych

Nr drogi	Nr drogi	Klasa drogi	Przebieg drogi	Nawierzchnia	Długość drogi
102671 L	G 1	D	Feliksín – Sokola	Bitumiczna	1+366
102672 L	G 2	D	Huta Dąbrowa – Okrzeja	Bitumiczna/ gruntowa	1+638
102674 L	G 3	D	Okrzeja – Padarz	Bitumiczna	1+119
102800 L	G 4	D	Gęsia Wólka – dr. Pow. 1346 L (Stara Huta)	Bitumiczna	1+672
102801 L	G 5	D	Gęsia Wólka – Jagodne	Gruntowa	3+581
102802 L	G 6	D	Stryj – gr. woj. (Żelechów)	Gruntowa	2+075
102803 L	G 7	D	Serwatka – gr. woj.	Bitumiczna/ gruntowa	0+877
102804 L	G 8	D	Dr. Pow. 1346 L – Kokoszka – dr. Gm. 102671 L	Bitumiczna	1+832
102805 L	G 9	Inne	Rybaki – gr. woj. (Kamionki – Dudki)	Gruntowa	0+875
102806 L	G 10	D	Wola Zadybska – Serwatka	Bitumiczna/ gruntowa	2+628
102807 L	G 11	D	Zadybie Stare – dr. Gm. 102806L (Wola Zadybska)	Bitumiczna/ gruntowa	3+829
102808 L	G 12	D	Dr. Pow. 1415L – Nowe Zadybie – dr. Pow. 1415L	Bitumiczna	1+664
102809 L	G 13	D	Dr. Pow. 1415L – Nowe Zadybie – Piróg	Bitumiczna/ gruntowa	1+845

Nr drogi	Nr drogi	Klasa drogi	Przebieg drogi	Nawierzchnia	Długość drogi
102810 L	G 14	D	Stare Zadybie – Sękata - Sosnówka	Bitumiczna/ gruntowa/ bitumiczna	5+085
102811 L	G 15	D	Własność – Piróg	Bitumiczna	3+701
102812 L	G 16	D	Kłoczew – Sękata	Bitumiczna/ gruntowa	2+949
102813 L	G 17	D	Stryj - Sękata	Bitumiczna	2+305
102814 L	G 18	D	Kłoczew – Sosnówka – dr. Pow. 1421L (Gęsia Wólka)	Bitumiczna	4+611
102815 L	G 19	D	Dr. Pow. 1415L – Kol. Kłoczew – dr pow. 1421L (ul. Nowa)	Bitumiczna/ gruntowa	1+387
102816 L	G 20	D	Przykwa – Kol. Przykwa – Przesmyk – Janopol	Bitumiczna	4+035
102817 L	G 21	D	Przykwa – Czernic	Bitumiczna	2+812
102818 L	G 22	D	Kawęczyn – Czernic – gr. gminy Ryki	Bitumiczna	3+226
102819 L	G 23	D	Czernic – Kol. Czernic – Karczmiska	Bitumiczna	1+615
102820 L	G 24	D	Padarz – Zwadnik – dr. Pow. 1421L	Bitumiczna/ tłuczniowa	2+211
102821 L	G 25	D	Bramka – dr. Gm. 102674L	Bitumiczna	1+615
119250 L	G 26	Inne	Od dr. Pow. 1410L do dr. Pow. 1416L w Wylezinie Działka nr 91, 18	Bitumiczna	1+851
119251 L	G 27	Inne	ul. Zamłynie, Kłoczew – od dr. Pow. 1410L do dr. Gm. 102816L Janopol Działka nr 1202, 397/1	Bitumiczna	1+832
119252 L	G 28	D	ul. Pocztowa, Kłoczew – od dr. Pow. 1415L do dr. Gm. 102812L Działka nr 1072	Bitumiczna	0+256
119253 L	G 29	L	ul. Źródłana, Kłoczew – od dr. Gm. 102812L do dr. Pow. 1420L Działka nr 1098	Bitumiczna	0+532
119254 L	G 30	D	ul. Targowa, Prosta – od dr. Pow. 1415L do dr. Pow. 1416L Działka nr 61/1, 15/1	Bitumiczna	1+028
119255 L	G 31	D	ul. Struga, Kłoczew – od dr. Pow. 1420L do dr. Pow. 1420L Działka nr 77, 84	Bitumiczna/ gruntowa	1+793
119256 L	G 32	D	ul. Osiedlowa, Kłoczew – od dr. Pow. 1415L do dr. gm. 102812L (ul. Polna) Działka nr 1044/1	Bitumiczna	0+465

Nr drogi	Nr drogi	Klasa drogi	Przebieg drogi	Nawierzchnia	Długość drogi
119257 L	G 33	Inne	Kurzelaty – od dr. Pow. 1410L do dr. Pow. 1411L Działka nr 352, 7	Bitumiczna	1+739
119258 L	G 34	Inne	Wola Zadybska – od dr. Gm. 102803L do dr. Pow. 1413L Działka nr 323	Bitumiczna	1+188
119259 L	G 35	Inne	Wola Zadybska – od dr. Pow. 1413L w kierunku Ochodne Działka nr 170, 181	Bitumiczna	1+575
119260 L	G 36	D	Stryj – od dr. Gm. 102811L do dr. Gm. 102813L Działka nr 633, 702	Bitumiczna	1+377
119261 L	G 37	D cz.	Stryj, Gęsia Wólka – od dr. Pow. 1418L do dr. Pow. 1419L Działka nr 537, 1263	Bitumiczna	1+377
119262 L	G 38	D cz.	Kawęczyn dr. Pow. 1421L /szkoła/ do dr. Pow. 1421L Działka nr cz. 299/1, 384/1	Bitumiczna	1+452
119263 L	G 39	Inne	Rzyczyna – od dr. Pow. 1422L – do dr. Pow. 1422L Działka nr cz. 735, 756	Bitumiczna/ gruntowa	1+534
119264 L	G 40	D	Stare Zadybie – od rd. Gm. 102810L – do dr. Gm. 102811L Działka nr 535	Bitumiczna	0+988
119265 L	G 41	Inne	Gózd – od dr. Pow. 1420L – sklep GS – do dr. Pow. 1419L Działka nr 86	Bitumiczna/ tłuczniowa	1+355
119266 L	G 42	Inne	Przykwa – od dr. Gm. 102817L w kierunku Krukowa do dr. Gm. 102819L Czernic Działka nr 540, 856	Bitumiczna/ gruntowa	2+134
119310 L	G 43	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Gózd zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 216	Gruntowa	0+858
119311 L	G 44	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Gózd zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 260	Gruntowa	0+485
119312 L	G 45	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Gózd zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 441	Bitumiczna	0+594
119313 L	G 46	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Gózd	Bitumiczna	0+308

Nr drogi	Nr drogi	Klasa drogi	Przebieg drogi	Nawierzchnia	Długość drogi
			zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 348		
119314 L	G 47	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Gózd zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 440 o długości 536 m zaczynając od działki nr 404/1	Bitumiczna/ gruntowa	0+536
119315 L	G 48	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Gózd zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 404/1	Bitumiczna/ gruntowa	0+951
119316 L	G 49	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Bramka zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 183 o długości 356 m zaczynając od drogi powiatowej nr 1347L	Bitumiczna	0+356
119317 L	G 50	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Rzyczyna zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 751	Tłuczniowa	0+973
119318 L	G 51	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Rzyczyna zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 758 o długości 10 m zaczynając od drogi powiatowej nr 1422L oraz w obrębie ewidencyjnym Kawęczyn zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 653/1 o długości 1539 m	Bitumiczna	1+549
119319 L	G 52	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Czernic zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 1010	Bitumiczna/ gruntowa	1+028
119320 L	G 53	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Czernic zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 721	Gruntowa	0+324
119321 L	G 54	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Przykwa zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 573	Bitumiczna	0+559

Nr drogi	Nr drogi	Klasa drogi	Przebieg drogi	Nawierzchnia	Długość drogi
			o długości 559 m zaczynając od drogi gminnej nr 119266L		
119322 L	G 55	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Przykwa zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 574	Bitumiczna	0+588
119323 L	G 56	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Przykwa zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 112 o długości 1889 m oraz w obrębie ewidencyjnym Janopol zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 377 o długości 452 m	Bitumiczna/ gruntowa	2+341
119324 L	G 57	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Przykwa zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 72	Gruntowa	0+493
119325 L	G 58	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Janopol zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 273/2 o długości 1151 m zaczynając od drogi gminnej nr 102816L	Tłuczniowa	1+151
119326 L	G 59	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Przykwa zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 16 o długości 1190 m oraz droga w obrębie ewidencyjnym Przykwa zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 17 o długości 386 m	Bitumiczna/ gruntowa	1+576
119327 L	G 60	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Janopol zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 191 o długości 623 m zaczynając od drogi gminnej nr 102816L oraz w obrębie ewidencyjnym Janopol zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 179 o długości 823 m i w obrębie	Bitumiczna/ gruntowa/ tłuczniowa	2+598

Nr drogi	Nr drogi	Klasa drogi	Przebieg drogi	Nawierzchnia	Długość drogi
			ewidencyjnym Kłoczew zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 507 o długości 1152 m		
119328 L	G 61	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Wylezin zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 304 o długości 338 m oraz w obrębie ewidencyjnym Wylezin zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 330 o długości 853 m i w obrębie ewidencyjnym Janopol Zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 274 o długości 583 m	Tłuczniowa/ bitumiczna	1+774
119329 L	G 62	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Kłoczew zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 1334/1 o długości 146 m oraz w obrębie ewidencyjnym Kłoczew zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 1334/2 o długości 252 m	Bitumiczna	0+398
119330 L	G 63	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Kłoczew zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 1241 o długości 285 m zaczynając od drogi powiatowej nr 1410L	Bitumiczna/ gruntowa	0+285
119331 L	G 64	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Kłoczew zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 121/3 o długości 2 m w obrębie ewidencyjnym Kłoczew zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 121/4 o długości 188 m oraz w obrębie ewidencyjnym Kłoczew zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 122/7 o długości 41 m	Bitumiczna/ gruntowa	0+559

Nr drogi	Nr drogi	Klasa drogi	Przebieg drogi	Nawierzchnia	Długość drogi
			i w obrębie ewidencyjnym Kłoczew zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 111/3 o długości 328 m		
119332 L	G 65	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Kłoczew zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 1019 o długości 473 m oraz obrębie ewidencyjnym Kłoczew zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 23 o długości 63 m	Bitumiczna	0+536
119333 L	G 66	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Własność zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 237	Gruntowa	0+855
119334 L	G 67	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Kłoczew zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 1315 o długości 61 m oraz w obrębie ewidencyjnym Kłoczew zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 1013/6 o długości 20 m	Bitumiczna	0+081
119335 L	G 68	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Kłoczew zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 1322 o długości 63 m w obrębie ewidencyjnym Kłoczew zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 1031/10 o długości 23 m oraz w obrębie ewidencyjnym Kłoczew zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 1013/16 o długości 36 m	Bitumiczna	0+122
119336 L	G 69	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Kłoczew zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 1330	Bitumiczna	0+109
119337 L	G 70	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Kłoczew zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 1047/5	Bitumiczna	0+132

Nr drogi	Nr drogi	Klasa drogi	Przebieg drogi	Nawierzchnia	Długość drogi
119338 L	G 71	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Własność zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 192	Tłuczniowa/ gruntowa	0+936
119339 L	G 72	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Własność zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 219	Bitumiczna	0+106
119340 L	G 73	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Własność zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 15/1 o długości 704 m zaczynając od drogi powiatowej nr 1415L	Gruntowa	0+704
119341 L	G 74	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Własność zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 48	Bitumiczna	0+482
119342 L	G 75	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Wylezin zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 23 o długości 1045 m zaczynając od drogi gminnej 119254L oraz w obrębie ewidencyjnym Wylezin zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 7 o długości 675 m	Bitumiczna/ gruntowa	1+720
119343 L	G 76	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Zaryte zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 103 o długości 795 m oraz w obrębie ewidencyjnym Zaryte zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 145 o długości 1079 m	Bitumiczna	1+874
119344 L	G 77	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Zaryte zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 73 o długości 362 m zaczynając od działki ewidencyjnej nr 243 w obrębie	Bitumiczna	0+841

Nr drogi	Nr drogi	Klasa drogi	Przebieg drogi	Nawierzchnia	Długość drogi
			ewidencyjnym Zaryte zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 61/1 o długości 348 m oraz w obrębie ewidencyjnym Kurzelaty zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 189/1 o długości 131 m		
119345 L	G 78	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Rybaki zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 210 o długości 542 m w obrębie ewidencyjnym Kąty zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 21 o długości 720 m w obrębie ewidencyjnym Kąty zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 33 o długości 540 m oraz w obrębie ewidencyjnym Kąty zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 61 o długości 282 m do granicy gminy	Bitumiczna	2+084
119346 L	G 79	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Kąty zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 61 o długości 427 m	Bitumiczna	0+716
119347 L	G 80	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Rybaki zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 35/2 o długości 350 m zaczynając od drogi powiatowej nr 1412L	Bitumiczna	0+350
119348 L	G 81	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Wola Zadybska zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 210 o długości 237 m	Bitumiczna	0+237
119349 L	G 82	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Wola Zadybska zlokalizowana	Bitumiczna	0+875

Nr drogi	Nr drogi	Klasa drogi	Przebieg drogi	Nawierzchnia	Długość drogi
			na działce ewidencyjnej nr 193		
119350 L	G 83	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Wola Zadybska zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 182 o długości 354 m zaczynając od drogi powiatowej nr 1413L	Bitumiczna	0+354
119351 L	G 84	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Wola Zadybska zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 104	Bitumiczna	1+167
119352 L	G 85	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Wola Zadybska zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 123 o długości 520 m zaczynając od drogi powiatowej nr 1413L	Bitumiczna	0+520
119353 L	G 86	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Wygranka zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 90	Bitumiczna/ gruntowa	1+076
119354 L	G 87	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Nowe Zadybie zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 222 o długości 200 m zaczynając od działki nr 298/1	Gruntowa	0+200
119355 L	G 88	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Nowe Zadybie zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 222 o długości 419 m zaczynając od działki nr 474	Gruntowa	0+419
119356 L	G 89	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Stare Zadybie zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 50 w odległości 377 m zaczynając od drogi	Bitumiczna/ gruntowa	1+681

Nr drogi	Nr drogi	Klasa drogi	Przebieg drogi	Nawierzchnia	Długość drogi
			powiatowej nr 1415L w obrębie ewidencyjnym Stare Zadybie zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 51/2 o długości 229 m w obrębie ewidencyjnym Stare Zadybie zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 51/1 o długości 87 m oraz w obrębie ewidencyjnym Stare Zadybie zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 14 o długości 988 m		
119357 L	G 90	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Stare Zadybie zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 358	Gruntowa	1+164
119358 L	G 91	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Huta Zadybska zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 13 o długości 264 m zaczynając od drogi powiatowej nr 1346L	Bitumiczna	0+264
119359 L	G 92	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Huta Zadybska zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 72 o długości 508 m zaczynając od drogi powiatowej nr 1346L	Bitumiczna/ gruntowa	0+508
119360 L	G 93	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Stryj zlokalizowana na działce ewidencyjnej nr 108	Tłuczniowa	0+774
119361 L	G 94	Inne	Droga w obrębie ewidencyjnym Kawęczyn zlokalizowana na części działki ewidencyjnej nr 190 o długości 895 m zaczynając od drogi powiatowej nr 1321L	Bitumiczna	0+895

Źródło: dane przekazane przez Urząd Gminy w Kłoczewie

5.2. Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.2.1. Analiza stanu wyjściowego

5.2.1.1 Jakość powietrza i źródła zanieczyszczeń powietrza

Jakość powietrza – a dokładniej poziom stężeń zanieczyszczeń w powietrzu ściśle zależy od warunków meteorologicznych oraz działalności antropogenicznej. Temperatura powietrza, prędkość wiatru, natężenie promieniowania słonecznego czy też wilgotność oddziałują na wielkość emisji zanieczyszczeń.

Na rozprzestrzenianie się substancji zanieczyszczających znaczący wpływ mają prędkość i kierunki wiatrów. W momencie braku wiatrów oraz wiatrów o małych prędkościach następuje pogarszanie wentylacji powietrza, co przyczynia się do wzrostu stężeń zanieczyszczeń w przy powierzchniowych warstwach atmosfery. Prędkość wiatru wpływa na tempo przemieszczania się powietrza wraz z zanieczyszczeniami, natomiast kierunek decyduje o trasie ich migracji. Opady atmosferyczne, wilgotność, natężenie promieniowania słonecznego wpływa także na przemiany fizyko – chemiczne zanieczyszczeń w atmosferze oraz ich wymywanie. Od kierunków i prędkości wiatru zależy natomiast transport zanieczyszczonych mas powietrza z obszarów ich emisji. Innym czynnikiem fizycznym wpływającym na poziom zanieczyszczeń jest stopień zróżnicowania ukształtowania terenu, w którym mogą występować obszary o specyficznym klimacie, mikroklimacie i specyficznych warunkach meteorologicznych. Kolejnym czynnikiem wyznaczającym jakość powietrza jest zjawisko tzw. inwersji termicznej, odznaczające się występowaniem temperatury niższej tuż przy powierzchni ziemi, niż w wyższych partiach atmosfery. Najlepsze warunki rozprzestrzeniania zanieczyszczeń panują na terenach płaskich, gdzie występuje duża liczba dni z nasłonecznieniem, dobre warunki termiczne oraz wysokie prędkości mas powietrza. Natomiast w dolinach, nieckach wymiana mas powietrza jest utrudniona. Temperatura powietrza wpływa pośrednio na jakość powietrza. Niskie temperatury powodują wzrost emisji zanieczyszczeń związanych ze spalaniem paliw w instalacjach grzewczych.

W 2023 roku stężenia średnie roczne benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 na wszystkich stanowiskach pomiarowych nie przekroczyły poziomu docelowego. Analiza wyników pomiarów jakości powietrza na terenie województwa lubelskiego wykazała, że po raz pierwszy od 2014 roku na wszystkich stanowiskach pomiarowych został dotrzymany poziom docelowy benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10, co wskazuje na poprawę jakości powietrza w roku oceny. W porównaniu do roku poprzedniego, na terenie województwa, wartości stężeń tego zanieczyszczenia znacznie się obniżyły. Pomimo to, w dalszym ciągu istnieje problem z występowaniem wysokich stężeń benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 w sezonie grzewczym, co wskazuje, że główną przyczyną podwyższonych stężeń jest „niska” emisja pochodząca

z indywidualnego ogrzewania budynków. W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza pod względem zanieczyszczenia powietrza pyłem. W 2023 roku średnioroczne i dobowe stężenia pyłu zawieszonego PM10 w stosunku do roku 2022 znacznie się obniżyły i na terenie całego województwa nie przekroczyły poziomów dopuszczalnych. Przeprowadzona ocena jakości powietrza wykazała brak przekroczeń

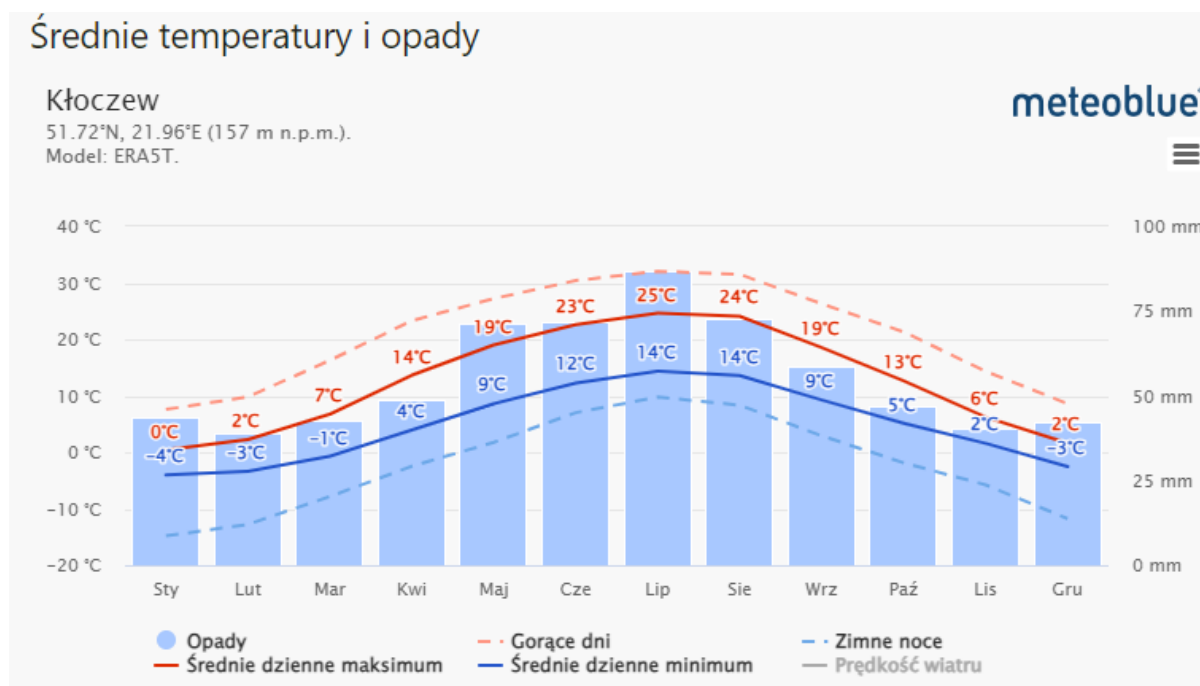
w 2023 roku poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5. Na wszystkich stanowiskach pomiarowych został dotrzymany poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM2,5. W porównaniu do roku 2022 wartości stężeń tego zanieczyszczenia, podobnie jak pyłu zawieszonego PM10, znacznie się obniżyły. W sezonie letnim rejestrowany był wzrost stężeń ozonu, spowodowany obecnością w atmosferze jego prekursorów oraz, w dużej mierze, warunkami meteorologicznymi. W 2023 roku nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego ozonu określonego dla kryterium 100 ochrony zdrowia ludzi. Stwierdzono jednak, podobnie jak w latach poprzednich, przekroczenie poziomu celu długoterminowego na stacjach pomiarowych w województwie.

5.2.1.2 Klimat

Kłoczew położony jest na pograniczu dwóch dzielnic klimatycznych: środkowej i podlaskiej. Warunki klimatyczne charakteryzują dane ze stacji w Żelechowie.

Temperatura powietrza ogrywa kluczową rolę w jakości powietrza, ponieważ niskie temperatury powodują wzrost emisji zanieczyszczeń związanych ze spalaniem paliw w instalacjach grzewczych. W rejonie Gminy Kłoczew temperaturę kształtują głównie napływające masy powietrza zwrotnikowo-polarnego oraz polarno-kontynentalnego. Najwyższe miesięczne sumy opadów można zaobserwować w miesiącach letnich, głównie w lipcu. Średnia roczna suma opadów na terenie Gminy Kłoczew wynosi ok. 583 mm.

Rysunek 5. Średnie temperatury i opady w Kłoczewie

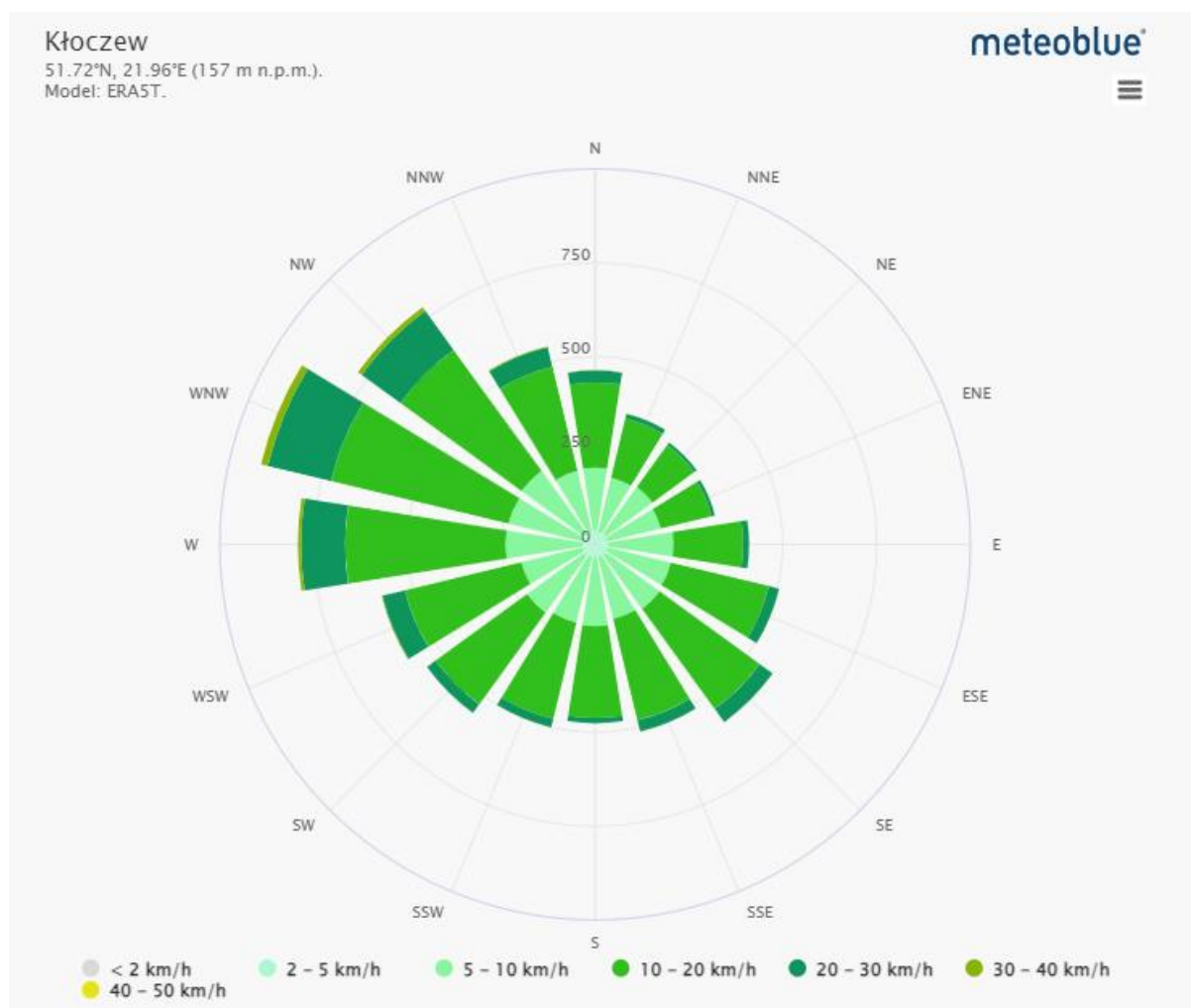
Źródło: meteoblue (dostęp: 29.09.2024r.)

Średnie roczne zachmurzenie nieba na Lubelszczyźnie jest najniższe w kraju i klasyfikuje się na poziomie poniżej 65%. O korzystnych warunkach solarnych świadczy również duży udział promieniowania bezpośredniego w promieniowaniu całkowitym, których średnia na rok stanowi 52–54%, a w okresie zimowym 40–44%.

Lokalne odkształcenia warunków klimatycznych mają miejsce przede wszystkim w dolinie Okrzejki i Swarzyny oraz w większych obniżeniach terenowych. Występuje tam tendencja do zwiększonej wilgotności powietrza, zwiększonej częstości mgieł. Zgodnie z danymi dla stacji meteorologicznej w Żelechowie przeważają wiatry o przewadze cyrkulacji z kierunków zachodnich i południowo zachodnich.

Rycina poniżej przedstawia charakterystykę wiatrów według danych dla stacji w Żelechowie, w postaci róży wiatrów.

Rysunek 6. Róża wiatrów dla stacji w Żelechowie

Źródło: meteoblue (dostęp: 29.09.2024r.)

5.2.1.3 Odnawialne źródła energii

Wraz z rosnącym zapotrzebowaniem na energię przy jednoczesnym wyczerpywaniu się zasobów konwencjonalnych wzrasta zainteresowanie alternatywnymi sposobami pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych. Energia odnawialna jest to energia pochodząca z naturalnych, powtarzających się procesów przyrodniczych, uzyskiwana z odnawialnych niekopalnych źródeł energii (energia: wody, wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalna, fal, prądów i pływów morskich, oraz energia wytwarzana z biomasy stałej, biogazu i biopaliw ciekłych). Odnawialne źródło energii to natomiast źródło wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, aerotermalną, geotermalną, hydrotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu pochodzącego ze składowisk

odpadów, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

Powiat rycki, w tym Gmina Kłoczew dysponują dużym potencjałem wykorzystania energii słonecznej, co powinno stanowić jednej z obszarów priorytetowych w rozwoju gminy.

Istniejące instalacje fotowoltaiczne na budynkach użyteczności publicznej:

- Szkoła w Kłoczewie o mocy 36,9 kW,
- Stacja Uzdatniania Wody w Kłoczewie o mocy 38,7 kW,
- Urząd Gminy w Kłoczewie o mocy 29,7 kW,
- Hala sportowa w Kłoczewie o mocy 36 kW ,
- Oczyszczalnia ścieków w Kłoczewie o mocy 45 kW ,
- Przedszkole w Kłoczewie o mocy 23,85 kW ,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej o mocy 7,65 kW,
- Szkoła Podstawowa w Czernicu o mocy 28,35 kW ,
- Szkoła Podstawowa w Goździe o mocy 37,8 kW.

Tabela 8. Liczba wniosków w programie „Mój prąd”

Program	Liczba wszystkich wniosków	Liczba wypłaconych wniosków na PV	Sumaryczna moc instalacji PV [kW]	Kwota dofinansowania wniosków na PV
MP 1	4	4	29,16	20000
MP 2	28	28	198,47	140000
MP 3	10	10	65,655	30000
MP 4	12	10	45,96	46000
MP 5	6	6	38,085	36000

Źródło: NFOŚiGW

Mniej korzystnie przedstawia się sytuacja w zakresie potencjału rozwoju energetyki wiatrowej. Zarówno cały powiat rycki, jaki i Gmina Kłoczew nie dysponują odpowiednim potencjałem do rozwoju tej dziedziny. Jest to spowodowane głównie położeniem topograficznym – liczne doliny rzeczne – oraz relatywnie słabo rozwiniętą siecią elektroenergetyczną. Obszar powiatu i wchodzących w jego skład gmin charakteryzują się jednakże wysokim odsetkiem gruntów ornych niskiej jakości, co stanowi z kolei potencjał dla produkcji biomasy na cele energetyczne. Szansę dla gminy stanowi również niewykorzystany potencjał hydroenergetyczny.

5.2.2. Analiza SWOT

Tabela 9. Analiza SWOT – Ochrona klimatu i jakości powietrza

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Wzrost świadomości społecznej na temat zagrożeń powodowanych przez zanieczyszczone powietrze. • Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii. • Wzrost sieci gazowej w gminie. • Monitoring jakości powietrza.	• Brak systemu ciepłowniczego. • Występowanie zjawisk ekstremalnych takich jak intensywne opady deszczu oraz występowanie fal upałów i susz. • Spalanie w małych piecach domowych niskiej jakości paliw oraz odpadów. • Stosowanie mało efektywnych kotłów.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Szereg prowadzonych działań zmierzających do obniżenia zanieczyszczeń powietrza z niskiej emisji m. in. Program „Czyste Powietrze”. • Coraz większe zainteresowanie mieszkańców montażem instalacji odnawialnych źródeł energii.	• Zanieczyszczenie powietrza wynikające z tzw. niskiej emisji, w tym spalania odpadów komunalnych w piecach domowych. • Wzrost natężenia ruchu pojazdów samochodowych szlakami komunikacyjnymi przebiegającymi przez teren gminy. • Brak wystarczających środków finansowych na inwestycje związane z ochroną powietrza. • Zmiany klimatu i nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe. • Wytwarzanie ciepła oparte głównie na spalaniu węgla.

Źródło: opracowanie własne

5.3. Zagrożenie hałasem

5.3.1. Analiza stanu wyjściowego

Hałas to każdy dźwięk o częstotliwości od 16 Hz do 16 000 Hz, zwykle o nadmiernym natężeniu (odczuwalne jako zbyt głośne) w danym miejscu i czasie. Z fizycznego punktu widzenia hałas, czyli odbierane jako dokuczliwe, przykre i szkodliwe dźwięki, to drgania mechaniczne ośrodka sprężystego, najczęściej powietrza. Zmiana ciśnienia gazu w stosunku do ciśnienia atmosferycznego wywołana tymi drganiami, przenosi się w postaci następujących po sobie lokalnych rozrzedzeń i zagęszczeń cząstek ośrodka w przestrzeni otaczającej źródło drgań, tworząc falę akustyczną. Różnica między wartością chwilową ciśnienia w ośrodku przy przejściu fali akustycznej a wartością ciśnienia atmosferycznego zwana jest ciśnieniem akustycznym. Ciśnienie akustyczne opisuje

natężenie dźwięku i wyrażane jest w paskalach. Ponieważ słuch ludzki reaguje na bodźce w sposób logarytmiczny, ciśnienie akustyczne wyraża się często w skali logarytmicznej – w decybelach (dB).

Długotrwałe narażenie na hałas może powodować negatywne skutki zdrowotne. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego, w szczególności przez obniżenie hałasu przynajmniej do stanu normatywnego, i utrzymywanie go na jak najniższym poziomie. Dopuszczalne poziomy emisji hałasu do środowiska, uzależnione są od formy zagospodarowania terenu i pory dnia, zostały określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112).

Tabela 10. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L _{Aeq D} Przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L _{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 8 h	L _{Aeq D} przedział czasu odniesienia równy 8-miu najmniej korzystnym godz. dnia	L _{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 1-ej najmniej korzystnej godz. nocy
1.	a. Obszary A ochrony uzdrowiskowej b. Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2.	a. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b. Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży c. Tereny domów opieki d. Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3.	a. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego c. Tereny zabudowy zagrodowej d. Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L _{Aeq D} Przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L _{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 8 h	L _{Aeq D} przedział czasu odniesienia równy 8-miu najmniej korzystnym godz. dnia	L _{Aeq N} przedział czasu odniesienia równy 1-ej najmniej korzystnej godz. nocy
4.	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. Mieszkańców	68	60	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112)

Jednym ze źródeł hałasu na terenie Gminy Kłoczew jest hałas komunikacyjny. O poziomie hałasu komunikacyjnego decyduje głównie charakter drogi, jej stan techniczny oraz parametry ruchu.

Stan akustyczny Gminy Kłoczew możemy ocenić na podstawie badań przeprowadzonych w środowisku. Źródła hałasu możemy podzielić w następujący sposób:

- a) komunikacyjne,
- b) przemysłowe i rolnicze,
- c) pozostałe (prace remontowe).

W celu zmniejszenia emisji hałasu nawierzchnie dróg powinny być utrzymywane w dobrym stanie. Podczas budowy i remontów dróg powinny być wykorzystywane tzw. ciche nawierzchnie. Ciche nawierzchnie charakteryzujące się zawartością wolnych przestrzeni powyżej 15%, nawierzchnie drogowe o zwiększonej zawartości wolnych przestrzeni wpływają istotnie na zmniejszenie emisji hałasu.

Na wielkość emisji hałasu wpływa także prędkość przejeżdżających pojazdów. Zmniejszenie prędkości ruchu jest efektywną metodą redukcji hałasu drogowego. Dużym problemem jest skuteczna egzekucja prędkości ruchu pojazdów samochodowych. W tym celu stosuje się fotoradary, progi spowalniające, ronda, wyniesione skrzyżowania, przewężenia jezdni (np. wysepki), fragmenty ulic z nawierzchnią w innym kolorze lub innym rodzajem nawierzchni (np. z kostki brukowej).

O poziomie hałasu komunikacyjnego decydują także inne parametry ruchu takie jak natężenie ruchu, płynność ruchu, struktura pojazdów, stan techniczny pojazdów. Średni poziom głośności różnych źródeł hałasu komunikacyjnego w [dB] wynosi:

- samochód osobowy - 40-80,
- hałas ulicy - 60-105,
- autobus - 65-104,
- samochód ciężarowy - 64-92.

Na terenie województwa lubelskiego obowiązuje Program Ochrony Środowiska przed Hałasem (uchwała nr III /44 /2024 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 19 czerwca 2024 r.), którego podstawę merytoryczną stanowią strategiczne mapy hałasu sporządzone przez odpowiednie organy oraz Zarządców poszczególnych źródeł hałasu, przekazane do Marszałka Województwa Lubelskiego.

Obszary, dla których sporządzone zostały SMH występują na terenie:

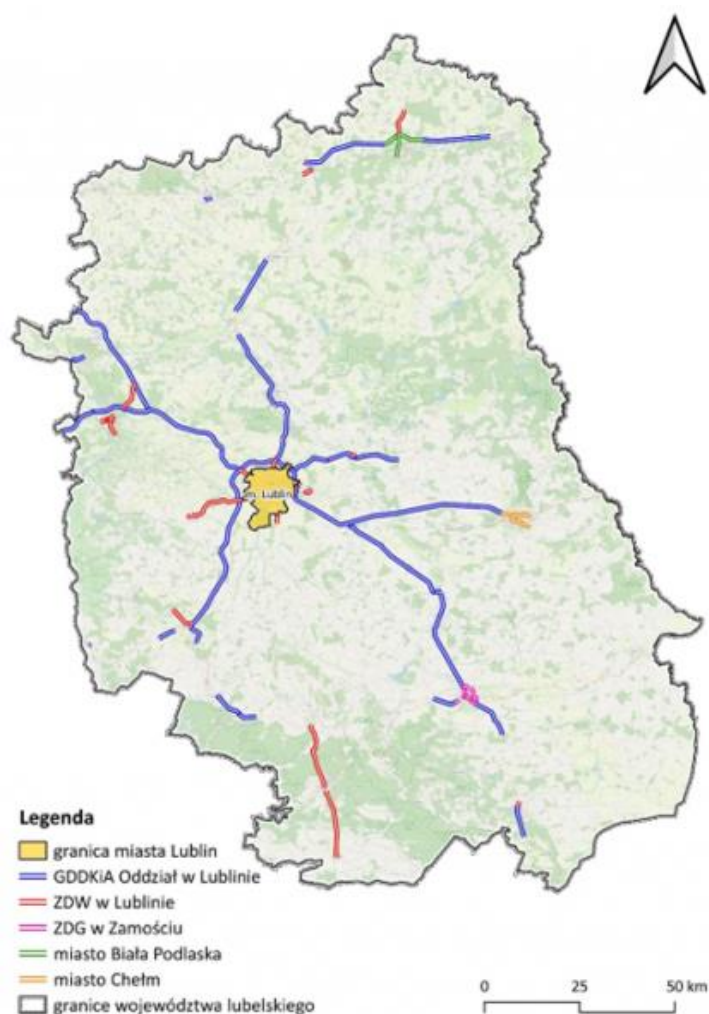
- 16 powiatów (powiat bialski, powiat biłgorajski, powiat chełmski, powiat janowski, powiat krasnostawski, powiat kraśnicki, powiat lubartowski, powiat lubelski, powiat łęczyński, powiat łukowski, powiat puławski, powiat radzyński, powiat rycki, powiat świdnicki, powiat tomaszowski, powiat zamojski);
- 4 miast na prawach powiatu (powiat Biała Podlaska, powiat Chełm, powiat Lublin, powiat Zamość);
- 64 gmin (w tym gminy na prawach powiatu).

Do gmin należących do powiatu ryckiego objętych SMH należą:

- Gmina Ulęż;
- Gmina Ryki;
- Gmina Dęblin.

Teren Gminy Kłoczew nie został objęty zakresem strategicznych map hałasu.

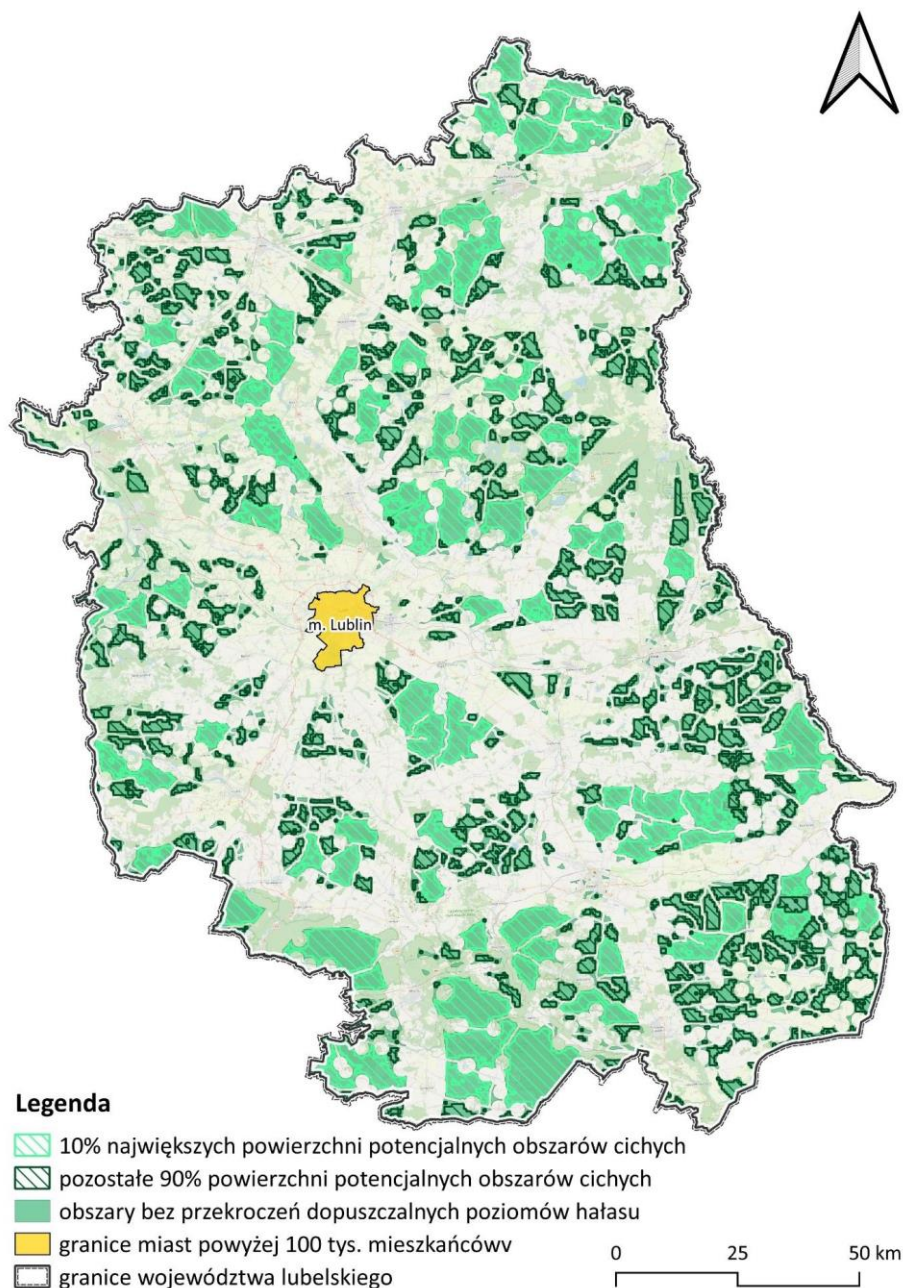
Rysunek 7. Obszary na terenie województwa lubelskiego dla których zostały wykonane strategiczne mapy hałasu

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego

W ww. Programie zaproponowano także tereny, które potencjalnie mogą spełniać kryteria obszarów cichych, tj. terenów, na których nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu. Obszary ciche w aglomeracji i poza aglomeracją może wyznaczyć rada powiatu w drodze uchwały.

Rysunek 8. Lokalizacja obszarów cichych poza aglomeracjami wyznaczonych

Źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego

W ramach POH przygotowano propozycję terenów, które potencjalnie mogą spełniać kryteria obszarów cichych. Przy wyznaczaniu ww. obszarów uwzględniono tereny, na których nie stwierdzono ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego, z uwzględnieniem użytkowania terenu, odległości od poszczególnych źródeł hałasu (danymi wejściowymi były dane, które opracowano na etapie SMH oraz dane z Bazy Danych Obiektów Topograficznych) oraz lokalizacji obiektów ochrony przyrody (parki narodowe, parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, itp.). Następnie wskazano obszary jednostkowe w postaci kwadratów o boku 500 m x 500 m, które są potencjalną propozycją

obszarów cichych. Ww. obszary zostały zaproponowane z uwzględnieniem wytycznych zwartych w „Dobrych praktykach tworzenia obszarów cichych”. Na terenie Gminy Kłoczew znajdują się obszary wskazane w POH jako obszary ciche.

5.3.2. Analiza SWOT

Tabela 11. Analiza SWOT – Zagrożenie hałasem

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Brak dróg o dużym natężeniu ruchu. • Remonty dróg. • Teren gminy jest wyznaczony jako proponowany do obszarów cichych w POH woj. lubelskiego.	• Występowanie dróg wymagających remontu.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Dbanie o poprawny stan techniczny dróg. • Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych. • Działania prewencyjne na etapie planowania przestrzennego uwzględniające zagrożenia hałasem.	• Wzrost liczby pojazdów (w tym o złym stanie technicznym) oraz natężenia ruchu samochodowego i lotniczego. • Przeznaczenie środków finansowych na inne cele • ochrony środowiska niż związane z zagrożeniem hałasem.

Źródło: opracowanie własne

5.4. Pole elektromagnetyczne

5.4.1. Analiza stanu wyjściowego

Pole elektromagnetyczne (PEM) to połączenie zmiennych pól: elektrycznego i magnetycznego. Źródłami naturalnego pola elektromagnetycznego, w którym człowiek żyje „od zawsze”, są Ziemia (wytwarzająca w swoim jądrze pole magnetyczne), zjawiska atmosferyczne (związane z wyładowaniami piorunowymi), Słońce (wytwarzające promieniowanie w zakresie od podczerwieni do nadfioletu, w tym światło widzialne, jak również wiatr słoneczny), zjawiska kosmiczne oraz każda materia o temperaturze przekraczającej temperaturę zera bezwzględnego. Człowiek wskutek rozwoju cywilizacyjnego rozpoczął wytwarzanie sztucznych źródeł pola elektromagnetycznego.

Rysunek 9. Sztuczne źródła niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego

Źródło: si2pem.gov.pl (dostęp: 27.09.2024r.)

Działania w ramach ochrony przed polami elektromagnetycznymi polegają na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach albo zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

W ostatnich latach nastąpiła zmiana przepisów wykonawczych dotyczących prowadzenia pomiarów i oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Obecnie podstawy prawne prowadzenia monitoringu pól elektromagnetycznych stanowią:

- Art. 123 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (POŚ) (Dz. U. 2024 r., poz. 54),
- Art. 23 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. 2024 r., poz. 425),
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 r., poz. 2448),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2020 r., poz. 2311).

Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku wprowadzono nowe normy składowej elektrycznej pola, zgodne ze standardem europejskim oraz zaleceniami Międzynarodowej Komisji ds. Ochrony przed Promieniowaniem (ICNIRP) i Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Do końca 2019 r. dopuszczalny poziom składowej elektrycznej pola

elektromagnetycznego o częstotliwości od 3 MHz do 3 GHz w miejscach dostępnych dla ludności określony został na poziomie 7 V/m. Obecnie poziom dopuszczalny składowej elektrycznej pola w miejscach dostępnych dla ludności dla zakresu częstotliwości od 10 MHz do 300 GHz wynosi od 28 V/m do 61 V/m. Dla częstotliwości objętych monitoringiem (80 MHz–40 GHz) dopuszczalny poziom pól elektromagnetycznych wynosi 28 V/m.

Wykaz instalacji wytwarzających PEM został przedstawiony w poniższej tabeli.

Tabela 12. Wykaz stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie Gminy Kłoczew

Lp.	Stacja bazowa	Adres stacji	Operator	Właściciel
1.	RYC4411	Wola Zadybska, dz. nr 154	P4 Sp. z o.o	
2.	86301N!	Wola Zadybska, 32	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.	Orange Polska S.A.
3.	BT10970	Kłoczew, ul. Długa 104	Polkomtel Sp. z o.o	
4.	BT13142	Kłoczew, ul. Długa 104	Polkomtel Sp. z o.o.	
5.	86514N!	Kłoczew, ul. Długa 112	T-Mobile Polska S.A.	
6.	86514 (86514N!)	Kłoczew, ul. Długa 112	Orange Polska S.A. / T-Mobile Polska S.A.	Orange Polska S.A.
7.	RYC4410	Kłoczew, Długa 95	P4 Sp. z o.o.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze strony si2pem (dostęp:27.09.2024r.)

Pola występujące w środowisku mogą powodować niepożądane skutki, co wymaga prowadzenia ich kontroli oraz ograniczenia poziomu ekspozycji, zarówno ogółu ludności, jak i pracowników oraz infrastruktury technicznej. Poziomy pól elektromagnetycznych są mierzalne. Obowiązek wykonania pomiarów spoczywa na podmiotach prowadzących instalację oraz użytkowników urządzenia emitującego elektromagnetycznego, a nad wykonywaniem powierzonych obowiązków czuwa Inspekcja Ochrony Środowiska. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku określone są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2019 r. poz. 2448 z późn. zm.) w rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2020 r. poz. 258 z późn. zm.). Według informacji udostępnionych przez GIOŚ w ramach monitoringu badawczego wyznacza się jeden punkt pomiarowy w każdej gminie wiejskiej, dla czteroletniego cyklu pomiarowego. W Gminie Kłoczew wykonano pomiar w 2019 roku. Szczegóły przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 13. Wynik pomiaru pól elektromagnetycznych w Gminie Kłoczew

Współrzędne punktów		Data pomiaru	Parametr pomiaru	Wynik pomiaru [V/m]
Długość geograficzna	Szerokość geograficzna			
21° 57' 23"	51° 43' 19"	02.09.2019	Składowa elektryczna 3[MHz]-300[GHz]	<0,3

Źródło: Wyniki pomiarów monitoringowych pól elektromagnetycznych za rok 2019, GIOŚ

Kolejny pomiar w Gminie Kłoczew realizowany będzie w 2024 roku, jego wyniki upublicznione zostaną w pierwszej połowie 2025 roku.

Punkty pomiarowe w ramach monitoringu badawczego wyznaczone są w każdym województwie dla czteroletniego cyklu pomiarowego na obszarze każdej gminy wiejskiej, na terenie której wyznacza się jeden punkt pomiarowy. W ramach monitoringu badawczego w 2023 r. na terenie woj. lubelskiego wyznaczono 38 punktów pomiarowych i był to trzeci rok czteroletniego cyklu pomiarowego. Badania poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa lubelskiego realizowane były w 2023 r. łącznie w 75 punktach pomiarowych. W ramach stałej sieci monitoringu badania realizowano w 37 pkt, co stanowiło ponad 49% wszystkich punktów, oraz w 38 punktach monitoringu badawczego, co stanowiło niemal 51% wszystkich punktów wyznaczonych do badań w 2023 r.

Zakres prowadzenia badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku obejmował pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w sposób nieprzerwany przez okres 0,5 godziny, wykonując w tym czasie nie mniej niż 180 pomiarów chwilowych w równych odstępach czasu.

Na podstawie badań przeprowadzonych w 2023 r. na terenie województwa lubelskiego w ramach stałej sieci monitoringu oraz monitoringu badawczego nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości PEM, ponieważ w żadnym punkcie pomiarowym wskaźnik WME nie przekroczył wartości 1.

5.4.2. Analiza SWOT

Tabela 14. Analiza SWOT – Pole elektromagnetyczne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Kontrola istniejących źródeł promieniowania elektromagnetycznego. • Ograniczenie powstawania nowych źródeł promieniowania na terenach gęstej zabudowy mieszkaniowej na etapie planowania przestrzennego. • Brak przekroczeń wartości dopuszczalnej poziomu PEM.	• Lokalizacja potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego w bezpośredniej bliskości zabudowy mieszkaniowej. • Niski poziom świadomości społecznej o zagrożeniach ze strony PEM.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Ograniczenie powstawania nowych źródeł promieniowania na terenach gęstej zabudowy mieszkaniowej na etapie planowania przestrzennego. • Stała kontrola istniejących oraz planowanych inwestycji mogących emitować promieniowanie elektromagnetyczne.	• Możliwość powstania nowych źródeł emitujących promieniowanie elektromagnetyczne. • Dynamiczny wzrost liczby abonentów telefonii komórkowej skutkujący zagęszczeniem lokalizacyjnym stacji bazowych telefonii komórkowej.

Źródło: opracowanie własne

5.5. Gospodarowanie wodami

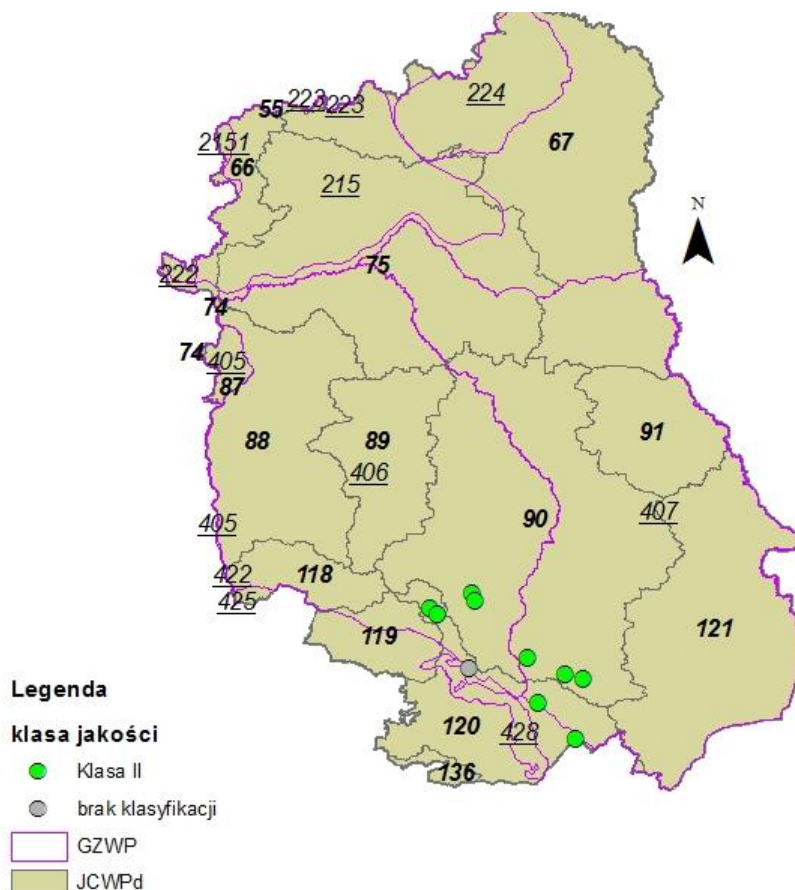
5.5.1. Analiza stanu wyjściowego

5.5.1.1 Wody podziemne

Wody podziemne są podstawowym, a na większości obszaru województwa lubelskiego jedynym źródłem zaopatrzenia w wodę do celów pitnych, gospodarczych i przemysłowych. Wody podziemne należą do zasobów naturalnych, które powinny być chronione przed pogorszeniem ich stanu i zanieczyszczeniem chemicznym, ma to zasadnicze znaczenie dla ekosystemów zależnych od wód podziemnych. Monitoring jakości wód podziemnych prowadzony jest w celu dostarczenia informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenia jego zmian oraz sygnalizacji zagrożeń w skali kraju na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych. Monitoring wód podziemnych w Polsce prowadzony jest w sieciach: krajowej, regionalnych i lokalnych.

W latach 2019-2023 na terenie Gminy Kłoczew nie znajdował się punkt pomiarowy wód podziemnych.

Rysunek 10. Wyniki badań wód podziemnych w ramach monitoringu regionalnego

Źródło: Ocena jakości wód podziemnych na podstawie monitoringu regionalnego na terenie województwa lubelskiego w 2023 roku

Badania zostały wykonane łącznie w 10 punktach pomiarowych - źródłach z rejonu Roztocza, zasilających wody rzek: Łady, Szumu, Tanwi, Poru i Wieprza; będących często pomnikami przyrody objętymi ochroną dla zachowania ich walorów przyrodniczych. Wytypowane do badań źródła położone są w obszarze dwóch jednolitych części wód podziemnych o numerach 90 i 120, leżących w rejonie GZWP nr 406 zbiornik Niecka lubelska (Lublin) i 407 Niecka lubelska (Chełm-Zamość). Ocenione źródła charakteryzowały się wysoką jakością, we wszystkich występowały wody o dobrym stanie chemicznym, klasyfikacja wykazała - wody dobrej jakości - klasa II. Wyniki analiz wskazywały na naturalny skład wód źródłanych, w przypadku 5 źródeł dominowały podwyższone wartości wodorowęglanów i w 1 przypadku również wapnia, co jest charakterystyczne dla wód z terenu Lubelszczyzny ujmowanych z poziomów

wodonośnych związanych z osadami kredowymi. Stężenia tych wskaźników, nie przekraczały wartości progowych określonych dla dobrego stanu chemicznego.

Gmina Kłoczew położona jest w obrębie następujących jednolitych części wód podziemnych:

- Jednolita część wód podziemnych kod GW200066
  - położona w obszarze Wisły;
  - w regionie wodnym Środkowej Wisły;
  - powierzchnia 3223,76 km²;
  - stan chemiczny oceniono jako dobry;
  - stan ilościowy oceniono jako dobry;
  - Zasoby JCWPd dostępne do zagospodarowania 135429.97 tys. m³/rok (stan na rok 2018). Wykorzystano 17% dostępnych zasobów.
  - Do presji zidentyfikowanych jako znaczące w oddziaływaniu na JCWPd zaliczono presję obszarową rozproszoną związaną z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem.
  - Ocenę ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego określono jako niezagrażoną.
  - Przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.
  - Postęp w osiągnięciu celów środowiskowych JCWPd w okresie 2011-2019 (porównanie wyników oceny stanu JCWPd z 2012, 2016 i 2019 roku):

Zarówno stan ilościowy, jak i stan chemiczny w okresie 2011-2019 oceniono na dobry.

W Raporcie o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2022 jeden z punktów monitoringowych JCWPd znajdował się na terenie powiatu ryckiego w m. Dęblin. Stan chemiczny JCWPd oceniono na dobry. Stan ilościowy oceniono na dobry. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego na lata 2022-2027 określono jako niezagrażoną.

- Jednolita część wód podziemnych kod GW200075
  - położona w obszarze dorzecza Wisły;
  - w regionie wodnym Bugu;
  - powierzchnia 4226,81 km²;
  - stan chemiczny oceniono jako dobry;
  - stan ilościowy oceniono jako dobry;

- Zasoby JCWPd dostępne do zagospodarowania 219156,22 tys. m³/rok (stan na rok 2018). Wykorzystano 6% dostępnych zasobów:

-pobór rejestrowany z ujęć wód podziemnych – 11527,49 tys. m³/rok;

-pobór odwodnieniowy – 891,17 tys. m³/rok.

- Do presji zidentyfikowanych jako znaczące w oddziaływaniu na JCWPd zaliczono presję obszarową rozproszoną związaną z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem.

- Ocenę ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego określono jako niezagrażoną.

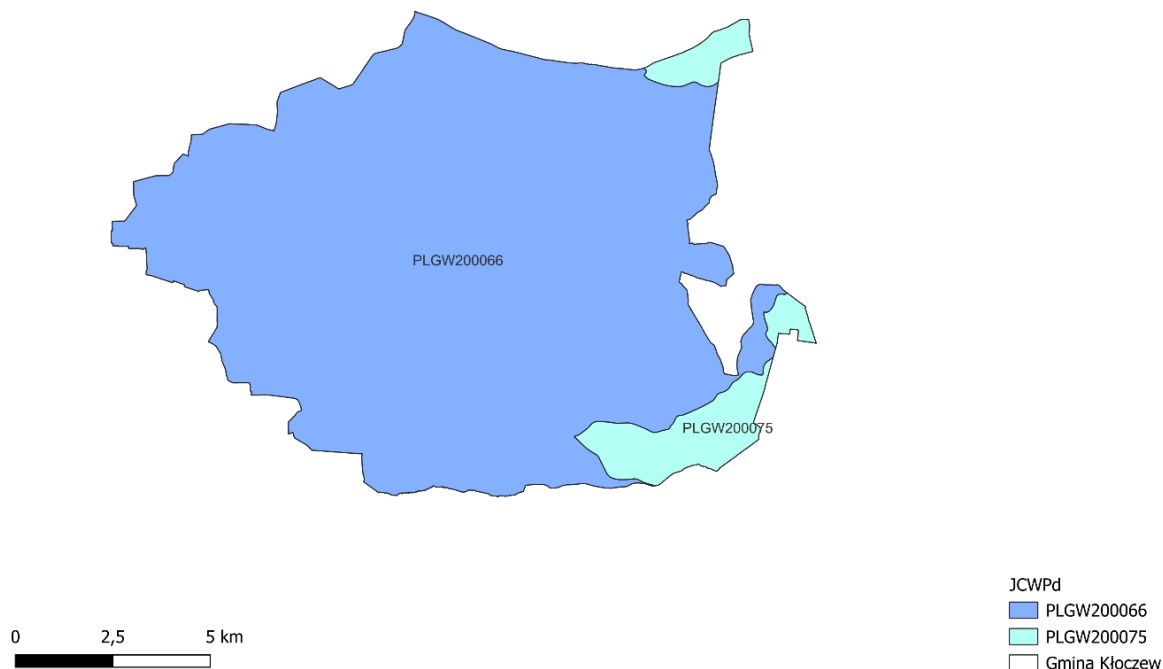
- Przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

- Postęp w osiąganiu celów środowiskowych JCWPd w okresie 2011-2019 (porównanie wyników oceny stanu JCWPd z 2012, 2016 i 2019 roku):

Zarówno stan ilościowy, jak i stan chemiczny w okresie 2011-2019 oceniono na dobry.

W Raporcie o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2022 jeden z punktów monitoringowych JCWPd znajdował się na terenie powiatu ryckiego w m. Ryki. Stan chemiczny JCWPd oceniono na dobry. Stan ilościowy oceniono na dobry. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego na lata 2022-2027 określono jako niezagrażoną.

Rysunek 11. Jednolite części wód podziemnych

Źródło: opracowanie własne

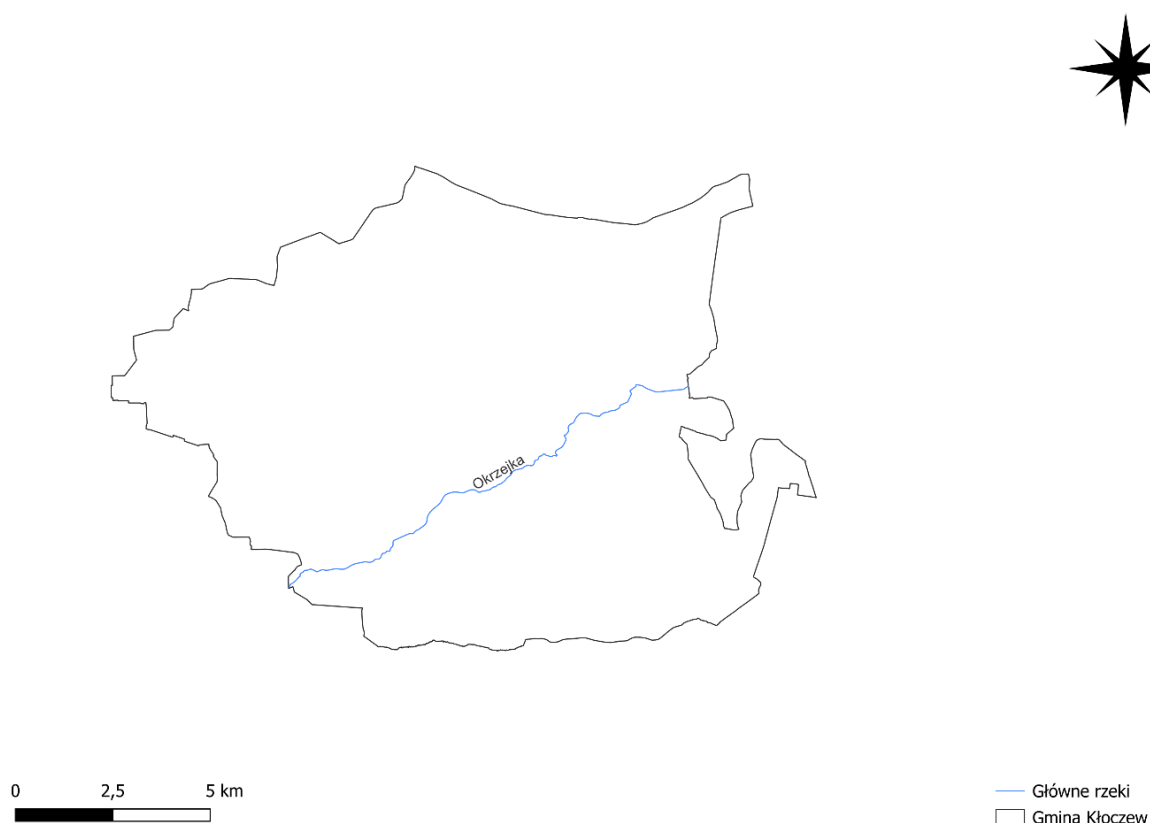
5.5.1.2 Wody powierzchniowe

Gmina Kłoczew położona jest w dorzeczu Wisły, w regionie wodnym Środkowej Wisły, w zlewni Okrzejki, a północna część gminy położona jest w zlewni Wilgi.

Na terenie Gminy Kłoczew występują:

- Rzeki: Okrzejka wraz z prawostronnym dopływem rzeki Swarzyna i innymi dopływami,
- Cieki bez nazwy,
- Sieć rowów melioracyjnych,
- Kompleks stawów w Jagodnym.

Rysunek 12. Główne rzeki

Źródło: opracowanie własne

Oś hydrograficzną gminy stanowi rzeka Okrzejka, która jest prawym dopływem Wisły, o łącznej długości 73,56 km i powierzchni dorzecza 528 km². Okrzejka płynie przez Wysoczyznę Żelechowską do Doliny Środkowej Wisły na obszarze województwa mazowieckiego i lubelskiego. Wypływa we wsi Wola Okrzejska. Przepływa przez Wolę Okrzejską, Okrzeję, Kłoczew, Godzisz, Podzamcze, Maciejowice, a do Wisły uchodzi poniżej ujścia Radomki, przyjmując nazwę Bączycha. Dopływami Okrzejki są Swarżyna, Korytka, Ownia. W dolinie Okrzejki w miejscowości Jagodne i Trojanów znajdują się duże kompleksy stawów rybnych.

Na terenie Gminy Kłoczew znajduje się 8 budowli hydrotechnicznych.

Tabela 15. Budowle hydrotechniczne na terenie Gminy Kłoczew

Lp.	Rodzaj budowli	Ciek	km	Miejscowość	Funkcja
1.	Stopień	rz. Swarżyna	2+900	Kurzelaty	Obiekt stanowi budowlę regulacyjną
2.	Stopień	rz. Swarżyna	4+510	Kurzelaty	Obiekt stanowi budowlę regulacyjną
3.	Stopień	rz. Swarżyna	5+550	Kurzelaty	Obiekt stanowi budowlę regulacyjną

Lp.	Rodzaj budowli	Ciek	km	Miejscowość	Funkcja
4.	Stopień	rz. Swarzyna	6+750	Kol. Wola Zadybowska	Obiekt stanowi budowlę regulacyjną
5.	Stopień	rz. Okrzejka	60+500	Kłoczew	Obiekt stanowi budowlę regulacyjną
6.	Stopień	rz. Okrzejka	61+250	Kłoczew	Obiekt stanowi budowlę regulacyjną
7.	Stopień	rz. Okrzejka	62+200	Kłoczew	Obiekt stanowi budowlę regulacyjną
8.	Jaz	rz. Okrzejka	64+100	Gózd	Budowla na potrzeby obiektu stawowego Jagodne

Źródło: Zarząd Zlewni w Warszawie

Gmina Kłoczew położona jest w obrębie następujących jednolitych części wód powierzchniowych:

- **JCWP Wilga do Dopływu z Brzegów**

- Kod JCWP RW200010253631
- Typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty
- Rzeczywista długość JCWP – 79,86 km
- Powierzchnia zlewni JCWP 212,27 km²
- Obszar dorzecza Wisły
- Region wodny Środkowej Wisły
- JCWP uległa wydłużeniu w porównaniu do JCWP z poprzedniego cyklu planistycznego (2016-2021). Poprzednia nazwa JCWP i kod RW200017253634 (Wilga od źródeł do Dopływu z Brzegów).
- Ocena stanu wg GIOŚ 2014-2019: umiarkowany stan ekologiczny/stan ogólny zły
- Główne źródło presji troficznych: źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone).
- Główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe - rzeki pozostałe.
- Ocenę ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego określono jako niezagrażoną.
- JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.
- JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.

- Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.
- Cel środowiskowy:
  - umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości);
  - zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny;
  - dobry stan chemiczny.
- **JCWP Okrzejka do Owni**
  - Kod JCWP RW200010253231
  - Typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty
  - Rzeczywista długość JCWP – 79,66 km
  - Powierzchnia zlewni JCWP 199,10 km²
  - Obszar dorzecza Wisły
  - Region wodny Środkowej Wisły
  - JCWP bez zmian w porównaniu do JCWP z poprzedniego cyklu planistycznego (2016-2021). Poprzednia nazwa JCWP i kod RW200017253232 (Okrzejka od źródeł do Owni).
  - Status JCWP: SZCW silnie zmieniona część wód. Brak możliwości skutecznego odwrócenia zmian hydromorfologicznych, brak alternatyw dla pełnionych funkcji tj. akwakultura; ochrona przeciwpowodziowa; rolnictwo – nawadnianie.
  - Ocena stanu wg GIOŚ 2014-2019: umiarkowany stan ekologiczny/stan ogólny zły
  - Główne źródło presji troficznych: źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone).
  - Główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe - rzeki pozostałe.
  - Ocenę ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego określono jako zagrożoną.

- JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.
- JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.
- Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.
- Cel środowiskowy:
  - umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości);
  - zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny;
  - dobry stan chemiczny.

- **JCWP Korytka**

- Kod JCWP RW200010253249
- Typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty
- Rzeczywista długość JCWP – 29,20 km
- Powierzchnia zlewni JCWP 57,36 km²
- Obszar dorzecza Wisły
- Region wodny Środkowej Wisły
- JCWP bez zmian w porównaniu do JCWP z poprzedniego cyklu planistycznego (2016-2021). Poprzednia nazwa JCWP i kod RW200017253249 (Korytka).
- Status JCWP: NAT- naturalna część wód.
- Ocena stanu wg analiz eksperckich: stan chemiczny dobry
- Główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe - rzeki pozostałe.
- Ocenę ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego określono jako zagrożoną.
- JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

- JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.
- Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.
- Cel środowiskowy:
  - umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości);
  - zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny;
  - dobry stan chemiczny.

- **JCWP Mała Bystrzyca**

- Kod JCWP RW200010248689
- Typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty
- Rzeczywista długość JCWP – 82,52 km
- Powierzchnia zlewni JCWP 229,82 km²
- Obszar dorzecza Wisły
- Region wodny Bugu
- JCWP bez zmian w porównaniu do JCWP z poprzedniego cyklu planistycznego (2016-2021). Poprzednia nazwa JCWP i kod RW200017248689 (Mała Bystrzyca).
- Status JCWP: NAT- naturalna część wód.
- Ocena stanu wg GIOŚ 2014-2019: słaby stan ekologiczny/stan chemiczny poniżej dobrego/stan ogólny zły
- Główne źródło presji troficznych: nawożenie i depozycja
- Główne źródło presji hydromorfologicznych prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne, obiekty gospodarki wodnej (zbiorniki, stawy rybne) - rzeki główne.
- Główne źródło presji chemicznych: rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski.
- Ocenę ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego określono jako zagrożoną.

- JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.
  - JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.
  - Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.
  - Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie:
    - obszar chronionego krajobrazu Annówka (PL.ZIPOP.1393.OCHK.499).Udział obszaru w powierzchni zlewni JCWP-0,07%.
  - Cel środowiskowy:
    - umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości);
    - zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny;
    - dobry stan chemiczny.
- **JCWP Czarna**
- Kod JCWP RW20001024889
  - Typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty
  - Rzeczywista długość JCWP – 63,80 km
  - Powierzchnia zlewni JCWP 213,89 km²
  - Obszar dorzecza Wisły
  - Region wodny Bugu
  - JCWP bez zmian w porównaniu do JCWP z poprzedniego cyklu planistycznego (2016-2021). Poprzednia nazwa JCWP i kod RW20001724889 (Czarna).
  - Status JCWP: NAT- naturalna część wód.
  - Ocena stanu wg GIOŚ 2014-2019: zły stan ekologiczny/stan chemiczny poniżej dobrego/stan ogólny zły
  - Główne źródło presji troficznych: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe)

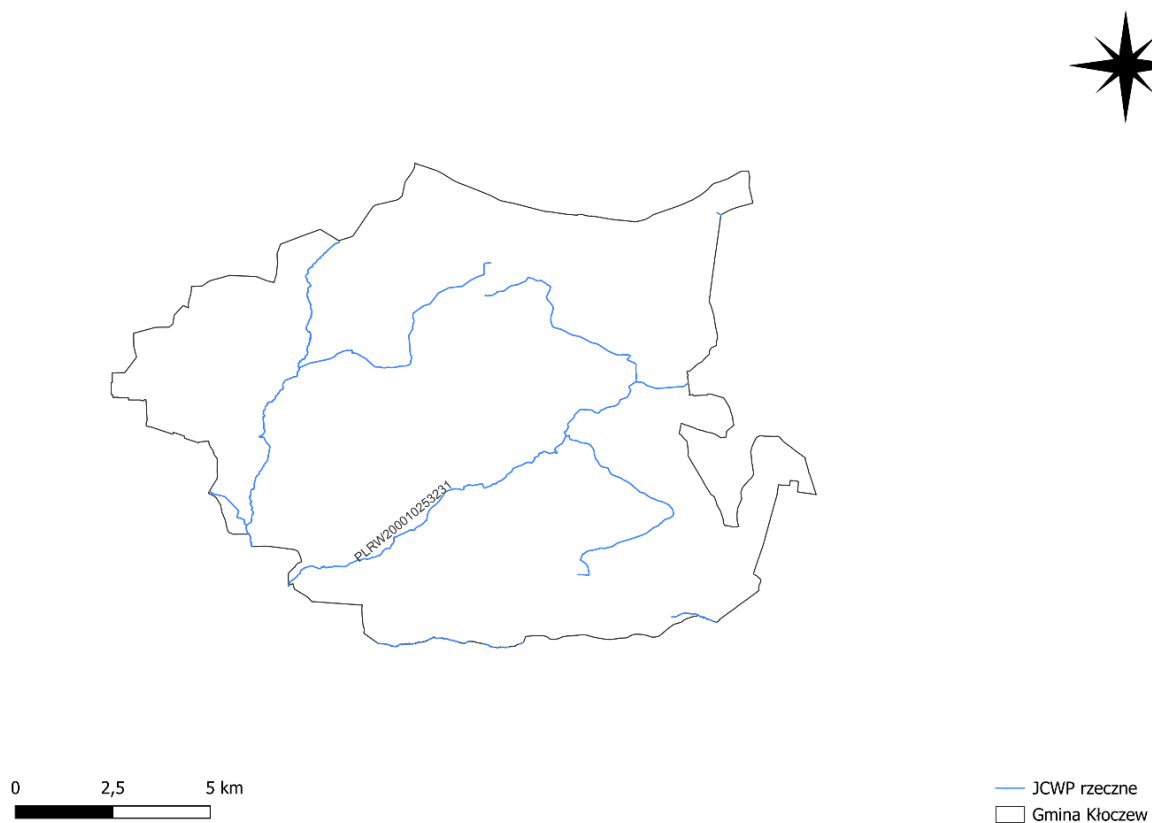
- Główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty gospodarki wodnej (zbiorniki, stawy rybne) - rzeki główne.
- Główne źródło presji chemicznych: rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski.
- Ocenę ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego określono jako zagrożoną.
- JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.
- JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.
- Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.
- Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie:
  - obszar chronionego krajobrazu Pradolina Wieprza (PL.ZIPOP.1393.OCHK.167).Udział obszaru w powierzchni zlewni JCWP-0,63%;
  - obszar chronionego krajobrazu Annówka (PL.ZIPOP.1393.OCHK.499).Udział obszaru w powierzchni zlewni JCWP-4,97%;
  - obszar Natura 2000 Dolny Wieprz (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH060051.H).Udział obszaru w powierzchni zlewni JCWP-0,07%;
  - użytek ekologiczny bez nazwy (PL.ZIPOP.1393.UE.0608063.64).Udział obszaru w powierzchni zlewni JCWP-0,08%.
- Cel środowiskowy:
  - dobry stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości);
  - zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny; stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry.

- **JCWP Świnka**

- Kod JCWP RW20001024949
- Typ PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty
- Rzeczywista długość JCWP – 37,65 km
- Powierzchnia zlewni JCWP 111,96 km²
- Obszar dorzecza Wisły
- Region wodny Bugu
- JCWP bez zmian w porównaniu do JCWP z poprzedniego cyklu planistycznego (2016-2021). Poprzednia nazwa JCWP i kod RW20001724949 (Świnka).
- Status JCWP: NAT- naturalna część wód.
- Ocena stanu wg GIOŚ 2014-2019: umiarkowany stan ekologiczny/ stan ogólny zły
- Główne źródło presji troficznych: źródła bytowe i komunalne (rozproszone)
- Główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty gospodarki wodnej (zbiorniki, stawy rybne) - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe - rzeki główne i rzeki pozostałe,
- Ocenę ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego określono jako zagrożoną.
- JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.
- JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.
- Cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód.
- Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie:
  - obszar chronionego krajobrazu Pradolina Wieprza (PL.ZIPOP.1393.OCHK.167). Udział obszaru w powierzchni zlewni JCWP-14,01%;
  - obszar Natura 2000 Dolny Wieprz (PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH060051.H).Udział obszaru w powierzchni zlewni JCWP-0,59%;

- użytek ekologiczny bez nazwy (PL.ZIPOP.1393.UE.0616062.148). Udział obszaru w powierzchni zlewni JCWP-0,06%.
- Cel środowiskowy:
  - dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D;
  - dobry stan chemiczny.

Rysunek 13. Jednolite części wód powierzchniowych rzecznych na terenie Gminy Kłoczew

Źródło: opracowanie własne

Tabela 16. Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej dla Gminy Kłoczew (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.)

Lp.	Nazwa JCWP	Czy JCWP jest monitorowana (posiada ustalony ppk na okres 2022-2027)?	Stan chemiczny	Stan/potencjał ekologiczny	Stan (ogólny)	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
1.	Korytka	TAK - zlewnia jest monitorowana	stan chemiczny dobry	nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w JCWP)	brak danych	zagrożona
2.	Okrzejka do Owni	TAK - zlewnia jest monitorowana	Brak danych	umiarkowany potencjał ekologiczny	zły stan wód	zagrożona
3.	Wilga do Dopływu z Brzegów	TAK - zlewnia jest monitorowana	Brak danych	umiarkowany stan ekologiczny	zły stan wód	niezagrożona
4.	Mała Bystrzyca	TAK - zlewnia jest monitorowana	stan chemiczny poniżej dobrego	słaby stan ekologiczny	zły stan wód	zagrożona
5.	Czarna	TAK - zlewnia jest monitorowana	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan ekologiczny	zły stan wód	zagrożona
6.	Świnka	TAK - zlewnia jest monitorowana	Brak danych	umiarkowany stan ekologiczny	zły stan wód	zagrożona

Źródło: karty.apgw.gov.pl (dostęp 29.09.2024 r.)

5.5.1.3 Zagrożenia powodziowe

Na terenie Gminy Kłoczew w obrębie doliny rzeki Okrzejka znajdują się obszary zagrożone ryzykiem powodziowym. Zgodnie z danymi przedstawionymi w Informatycznym Systemie Osłony Kraju na terenie Gminy Kłoczew występują obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1% (raz na 100 lat), a

także obszary, dla których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat).

5.5.2. Analiza SWOT

Tabela 17. Analiza SWOT – Gospodarowanie wodami

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Prowadzony monitoring wód powierzchniowych i podziemnych. • Dobry stan chemiczny i ilościowy jednolitych części wód podziemnych.	• Znaczna część JCWP występujących na terenie gminy jest zagrożona pod względem osiągnięcia celów środowiskowych. • Zmiany klimatyczne sprzyjające występowaniu suszy lub powodzi.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie prawidłowego użytkowania wód podziemnych. • Inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych.	• Spływy powierzchniowe, wymywanie nawozów i środków ochrony roślin z pól. • Przedostawanie się do wód powierzchniowych zanieczyszczeń z dzikich składowisk odpadów, nieszczelnych zbiorników bezodpływowych i kanalizacji. • Eutrofizacja wód powierzchniowych.

Źródło: opracowanie własne

5.6. Gospodarka wodno - ściekowa

5.6.1. Analiza stanu wyjściowego

W 2023 roku długość sieci wodociągowej na terenie gminy wynosiła 166,98 km. W 2022 roku ilość przyłączy sieci wodociągowej prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania była równa 1 583, natomiast w 2023 roku wzrosła o 16. Na terenie gminy znajdują się trzy stacje uzdatniania wody w miejscowościach Kłoczew, Stare Zadybie oraz Wola Zadybska:

1. Ujęcie w Kłoczewie, zaopatruje miejscowości: Kłoczew, Czernic, Kawęczyn, Padarz, Julianów, Sosnówka, Janopol, Rzyczyna, Wylezin, Przykwa.
2. Ujęcie w Starym Zadybiu, ujęcie zaopatruje miejscowość: Stare Zadybie, Stryj, Nowe Zadybie, Gęsia Wólka, Sokola, Kokoszka, Gózd, Jagodne, Bramka, Wojciechówka, Huta Zadybska.
3. Ujęcie w Woli Zadybskiej, ujęcie zaopatruje miejscowość: Borucicha, Wygranka, Rybaki, Kąty, Zaryte, Kurzelaty, Wola Zadybska, Kol. Wola Zadybska.

Tabela 18. Długość sieci kanalizacyjnej na tle długości sieci wodociągowej

Długość sieci w roku 2019		Długość sieci w roku 2020		Długość sieci w roku 2021		Długość sieci w roku 2022		Długość sieci w roku 2023	
kanalizacyjna	wodociągowa	kanalizacyjna	wodociągowa	kanalizacyjna	wodociągowa	kanalizacyjna	wodociągowa	kanalizacyjna	wodociągowa
22,29 km	165,85 km	22,29 km	166,98 km	22,29 km	166,98 km	22,29 km	166,98 km	22,29 km	166,98 km

Źródło: Urząd Gminy w Kłoczewie

Na terenie Gminy Kłoczew występuje jedna gminna biologiczna oczyszczalnia ścieków w Kłoczewie, ul. Długa 58 o przepustowości do 300 m³/dobę i RLM=3000. Odbiornikiem ścieków jest rzeka Okrzejka.

5.6.2. Analiza SWOT

Tabela 19. Analiza SWOT – Gospodarka wodno-ściekowa

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej. - Rozbudowa oczyszczalni ścieków. - Przebudowa sieci wodociągowej. - Przebudowa stacji uzdatniania wody.	- Słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna. - Bardzo niski stopień skanalizowania gminy, korzystanie przez mieszkańców ze zbiorników bezodpływowych
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych. - Edukacja ekologiczna mieszkańców ze szczególnym naciskiem na zagadnienia dotyczące prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej.	- Nieszczelne zbiorniki bezodpływowe. - Awarie sieci kanalizacyjnej.

Źródło: opracowanie własne

5.7. Zasoby geologiczne

5.7.1. Analiza stanu wyjściowego

Zasady eksploatacji złóż surowców mineralnych zostały określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2023 r. poz. 633 z późn. zm.). Zgodnie z art. 21 ww. ustawy „działalność w zakresie:

1. Poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1, z wyłączeniem złóż węglowodorów

1a. poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla,

2. Wydobywania kopalin ze złóż,

2a. Poszukiwania i rozpoznawania złóż węglowodorów oraz wydobywania węglowodorów ze złóż,

3. Podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji,

4. Podziemnego składowania odpadów,

5. Podziemnego składowania dwutlenku węgla,

- może być wykonywana po uzyskaniu koncesji.

Art. 22 ww. ustawy opisuje, w jakich przypadkach stosownej koncesji udziela: Minister właściwy do spraw środowiska, Marszałek lub Starosta.

Rysunek 14. Złóża kopalin na terenie Gminy Kłoczew

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z informacją uzyskaną od Marszałka Województwa Lubelskiego na terenie Gminy Kłoczew w latach 2019-2023 udzielił jednej koncesji na wydobycie piasków ze złoża „Stryj II” o powierzchni 8,7230 ha w miejscowości Stryj.

Starosta Rycki w 2019 roku udzielił koncesji na wydobycie ze złoża „Gęsia Wólka II”.

Na terenie Gminy Kłoczew występują obszary wymagające rekultywacji o powierzchni 12,0982 ha, natomiast zreaktywowano tereny o powierzchni 4,175 ha.

Tabela 20. Wykaz złóż piasków i żwirów na terenie Gminy Kłoczew [tys. t]

Lp.	Nazwa złoża	Stan zag. złoża	Zasoby geologiczne bilansowe	Zasoby przemysłowe	Wydobycie
1	Gęsia Wólka	E – złożo eksploatowane	3 259	723	105
2	Gęsia Wólka II	E – złożo eksploatowane	359	-	34
3	Huta Zadybska 10	Z – złożo, z którego wydobyte zostało zaniechane	65	-	-
4	Huta Zadybska III	E – złożo eksploatowane	41	41	36
5	Huta Zadybska IV	R – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1 , a w przypadku ropy i gazu – w kat. A + B)	391	-	-
6	Kurzelaty	R – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1 , a w przypadku ropy i gazu – w kat. A + B)	66	-	-
7	Stryj	E – złożo eksploatowane	1 984	879	14
8	Stryj II	E – złożo eksploatowane	5 685	1 433	124
9	Zadybska Huta*	Z – złożo, z którego wydobyte zostało zaniechane	255	-	-

Źródło: BILANS ZASOBÓW ZŁÓŻ KOPALIN W POLSCE wg stanu na 31 XII 2023 r.

Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi

Ruchy masowe ziemi są jednymi z najbardziej rozpowszechnionych zjawisk powodujących katastrofy naturalne. Obejmują one różne procesy i zjawiska, których wspólną cechą jest niszczenie struktury skał i gruntu objawiające się jego wyraźnym przemieszczeniem i

deformacją pod wpływem siły ciężkości. Ze względu na wielkość wyróżnia się osuwiska małe, o powierzchni do 1 ha, lub duże – powyżej 100 ha, a ze względu na jego głębokość (od powierzchni osuwiska do jego powierzchni odkłucia) płytkie – do 5 m, lub bardzo głębokie, dochodzące do kilkudziesięciu metrów miąższości. Częstym zjawiskiem jest odnawianie się osuwisk na tych samych obszarach.

W Polsce do głównych przyczyn powstawania osuwisk należą:

- budowa geologiczna i rzeźba terenu,
- opady atmosferyczne,
- działalność człowieka.

Według danych PIG System Osłony Przeciwosuwiskowej na terenie Gminy Kłoczew nie występują osuwiska.

5.7.2. Analiza SWOT

Tabela 21. Analiza SWOT – Zasoby geologiczne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Obecność na terenie gminy udokumentowanych złóż surowców. • Udokumentowanie złóż w dokumentach planistycznych	• Ingerencja w środowisko naturalne związana z eksploatacją surowców naturalnych. • Zmiany środowiska glebowego w okolicach miejsca wydobycia zasobów mineralnych. • Zmiany kierunku i natężenia odpływu znajdujących się na gruncie wód opadowych lub roztopowych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Rekultywacja terenów po zakończeniu wydobycia surowców.	• Degradacja gleb. • Zmiany stosunków wodnych w okolicach miejsc, w których prowadzono prace wydobywcze.

Źródło: opracowanie własne

5.8. Gleby

5.8.1. Analiza stanu wyjściowego

Gmina Kłoczew znajduje się na obszarze zasięgu Arkusza mapy geośrodowiskowej Żelechów, w którym gleby chronione dla użytkowania rolniczego zajmują ponad 30% jego powierzchni. Do gleb chronionych dla użytkowania rolniczego zaliczamy gleby bielicoziemne i miejscami – czarne ziemie, rozmieszczone dość równomiernie

na powierzchni całego obszaru. W dolinach Swarzyny i Okrzejki oraz w okolicach Wylezina, Kłoczewa i w rejonie miejscowości Janopol występują łąki na glebach pochodzenia organicznego. Wśród gruntów rolnych przeważają gleby z klasy IIIa i IIIb, IVa i IV b, które są zaliczane do gleb średniej jakości. Gleby klasy V i VI stanowią około 40% ogólnej powierzchni. Dominują grunty orne kompleksu żytniego bardzo dobrego, dobrego i słabego.

Monitoring jakości gleby i ziemi ma na celu śledzenie zmian różnych cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu, pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka (antropopresji). Badania prowadzone są w cyklach 5-letnich, począwszy od 1995 roku, w ramach krajowej sieci, na którą składa się 216 punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie całego kraju. Na terenie Gminy Kłoczew nie występuje punkt pomiarowy.

5.8.2. Analiza SWOT

Tabela 22. Analiza SWOT – Gleby

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Dobra jakość gleb na terenie gminy • Brak przekroczeń w punkcie monitoringowym położonym w pobliżu granic gminy. • Wysoka zawartość próchnicy w glebach punktu monitorowanego.	• Brak punktu monitoringu gleb. • Zakwaszenie gleb. • Niska świadomość społeczna dot. tematu ochrony gleb.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Zwiększenie świadomości ekologicznej rolników i mieszkańców. • Ograniczenie użycia chemicznych środków ochrony roślin oraz nawozów sztucznych.	• Nieprawidłowe praktyki rolnicze. • Degradacja gleb. • Niewystarczający poziom praktycznego stosowania zasad kodeksu dobrej praktyki rolniczej.

Źródło: opracowanie własne

5.9. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.9.1. Analiza stanu wyjściowego

Na terenie Gminy Kłoczew odpady z nieruchomości zamieszkałych zbierane są według następującej częstotliwości:

- szkło – jeden raz w miesiącu;

- tworzywa sztuczne i metale – jeden raz w miesiącu;
- papier – jeden raz w miesiącu;
- bioodpady – jeden raz w miesiącu;
- zmieszane odpady komunalne – jeden raz w miesiącu.

W 2023 roku usługę odbioru, transportu i zagospodarowania odpadów z terenu gminy świadczyła firma Ecoglobe Tomasz Wyglądała Sp. k., Międzyrzec Podlaski, ul. Tadeusza Kościuszki 107D.

Na terenie gminy prowadzony jest Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Kłoczewie przy ulicy Targowej 1. W gminnym PSZOK przyjmowane są odpady takie jak: papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne, odpady wielomateriałowe, bioodpady, odpady wielkogabarytowe, elektroodpady, popiół, gruz i odpady budowlane, zużyte akumulatory, zużyte opony, odpady niebezpieczne, odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałe w gospodarstwach domowych w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igły i strzykawki.

Tabela 23. Ilość odebranych odpadów komunalnych w 2023 roku z nieruchomości zamieszkałych [Mg]

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	69,4600
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	152,6000
15 01 07	Opakowania ze szkła	119,5600
Ex 20 01 08	Odpady ulegające biodegradacji	3,0800
20 03 01	Niesegregowane odpady komunalne	416,1800
	Razem	760,8800

Źródło: Raport o stanie Gminy Kłoczew za 2023 rok

Odpady zmieszane zebrane w 2023 roku na terenie Gminy Kłoczew zostały przekazane do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych Sp. z o. o., ul. Dęblińska 96, 24-100 Puławy, natomiast zbierane w sposób selektywny przekazane zostały do firmy EKOLIDER Jarosław Wyglądała Lucin 4, 08-400 Garwolin.

Tabela 24. Ilość odpadów komunalnych zebranych w PSZOK w 2023 roku [Mg]

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	0,4400
16 01 03	Zużyte opony	8,1000
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglano, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	51,2000
17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	2,9800

Kod odpadów	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	8,100
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	49,9200
	Razem	120,7400

Źródło: Raport o stanie Gminy Kłoczew za 2023 rok

Odpady dostarczone do PSZOK stanowią 14% ogólnej masy odpadów komunalnych wytworzonych i odebranych z terenu Gminy Kłoczew z nieruchomości zamieszkałych. Ilość zmieszanych odpadów komunalnych odebranych z nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Kłoczew w 2023 roku wynosi 416,180 Mg.

W roku 2023 Gmina Kłoczew uzyskała poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu w wysokości 50,35% - wymagany poziom został osiągnięty.

Gmina realizuje także program odbioru folii rolniczych dofinansowany przez Narodowy Fundusz Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej. W latach 2019-2023 odebrano łącznie 320,04 Mg folii rolniczych.

Tabela 25. Odbiór folii rolniczych z terenu Gminy Kłoczew

Rok	Ilość gospodarstw objętych wsparciem [szt.]	Ilość odebranych folii rolniczych [Mg]	Kwota dofinansowania [zł]
2019	158	54,02	24 509,07
2021	206	92,46	42 805,56
2023	191	173,56	80 351,85
RAZEM	555	320,04	147 666,48

Źródło: Urząd Gminy w Kłoczewie

Według danych udostępnionych w Bazie Azbestowej do unieszkodliwienia zostało 9 421 395 kg azbestu z terenu Gminy Kłoczew, natomiast unieszkodliwiono 1 247 030 kg azbestu.

5.9.2. Analiza SWOT

Tabela 26. Analiza SWOT - Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- PSZOK działający na terenie gminy. - Osiągnięcie wyznaczonego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła.	- Wzrastająca masa odpadów komunalnych z każdym rokiem. - Konieczność zwiększenia świadomości ekologicznej społeczeństwa w temacie gospodarki odpadami.

Objęcie systemem zbierania frakcji odpadów biodegradowalnych.	- Spalanie odpadów w domowych kotłach. - Nie wszyscy mieszkańcy zbierają selektywnie odpadów. - Nadal istniejące wyroby zawierające azbest.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- Intensyfikacja działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie zwiększenia świadomości społeczeństwa na temat należytego gospodarowania odpadami. - Usuwanie i utylizacja azbestu z terenu gminy.	„Dzikie” wysypiska. - Duża ilość wyrobów zawierających azbestu pozostałych do unieszkodliwienia. - Niedostateczna wiedza na temat segregacji odpadów.

Źródło: opracowanie własne

5.10. Zasoby przyrodnicze

5.10.1. Analiza stanu wyjściowego

Na organach administracji publicznej spoczywa — wynikający z art. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2024 r. poz. 1478) — obowiązek dbałości o przyrodę oraz zapewnienia warunków prawnych dla jej ochrony. Formami ochrony przyrody zgodnie z art. 6 ust. 1 ww. ustawy są parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Kłoczew znajdują się trzy pomniki przyrody. Opisano je w tabeli poniżej.

Tabela 27. Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Kłoczew

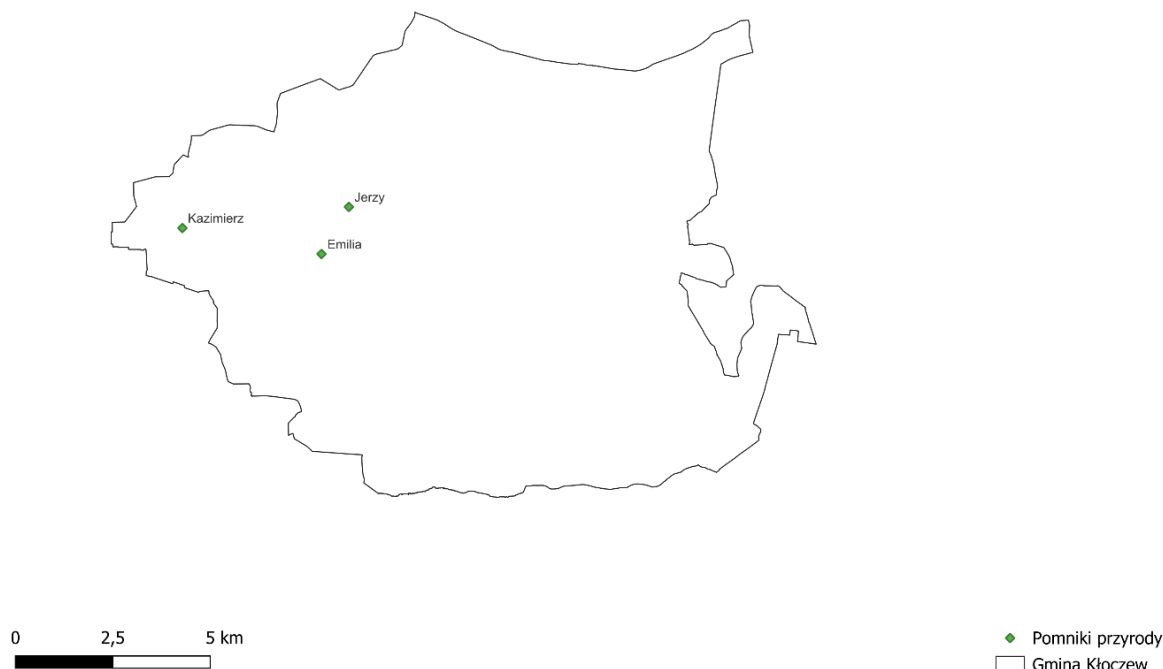
Lp.	Nazwa gatunkowa	Obwód pnia na wysokości 1,3 [m] Wysokość drzewa [m]	Nazwa pomnika	Lokalizacja	Akt prawny
1.	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	378 27	„Kazimierz”	Wola Zadybska 26 dz. o nr ewid. 196/2	Zarządzenie Nr 38 Wojewody Siedleckiego z dnia 30 grudnia 1988 r.

Lp.	Nazwa gatunkowa	Obwód pnia na wysokości 1,3 [m] Wysokość drzewa [m]	Nazwa pomnika	Lokalizacja	Akt prawny
2.	Wiąz szypułkowy (<i>Ulmus laevis</i>)	460 30	„Jerzy”	Stare Zadybie dz. o nr ewid. 56/2	w sprawie uznania za pomniki przyrody (Dz. Urz. Woj. Siedleckiego Nr 18, poz. 135 z 1989 r.)
3.	Sosna pospolita (<i>Pinus sylvestris</i>)	340 15	„Emilia”	Stare Zadybie 111 dz. o nr ewid. 202/3	Uchwała Nr XIV/102/2019 Rady Gminy Kłoczew z dnia 20 listopada 2019 r. w sprawie pomników przyrody (Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z 2019 r. poz. 6575)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z CRFOP

Pomnikami przyrody nazywamy pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyiska, skałki, jary, głązy narzutowe oraz jaskinie. Na terenach niezabudowanych, jeżeli nie stanowi to zagrożenia dla ludzi lub mienia, drzewa stanowiące pomniki przyrody podlegają ochronie aż do ich samoistnego, całkowitego rozpadu.

Rysunek 15. Położenie pomników przyrody na terenie Gminy Kłoczew

Źródło: opracowanie własne

Do 2022 r. na terenie Gminy Kłoczew znajdowało się 6 pomników przyrody, jednak w wyniku silnego wiatru trzy uległy zniszczeniu. Uchwałą nr XLVI/349/2022 Rady Gminy Kłoczew z dnia 27 maja 2022 r. w sprawie zniesienia formy ochrony z drzew uznanych za pomnik przyrody w granicach administracyjnych Gminy Kłoczew pozbawiono statusu pomnika przyrody drzewa gatunku:

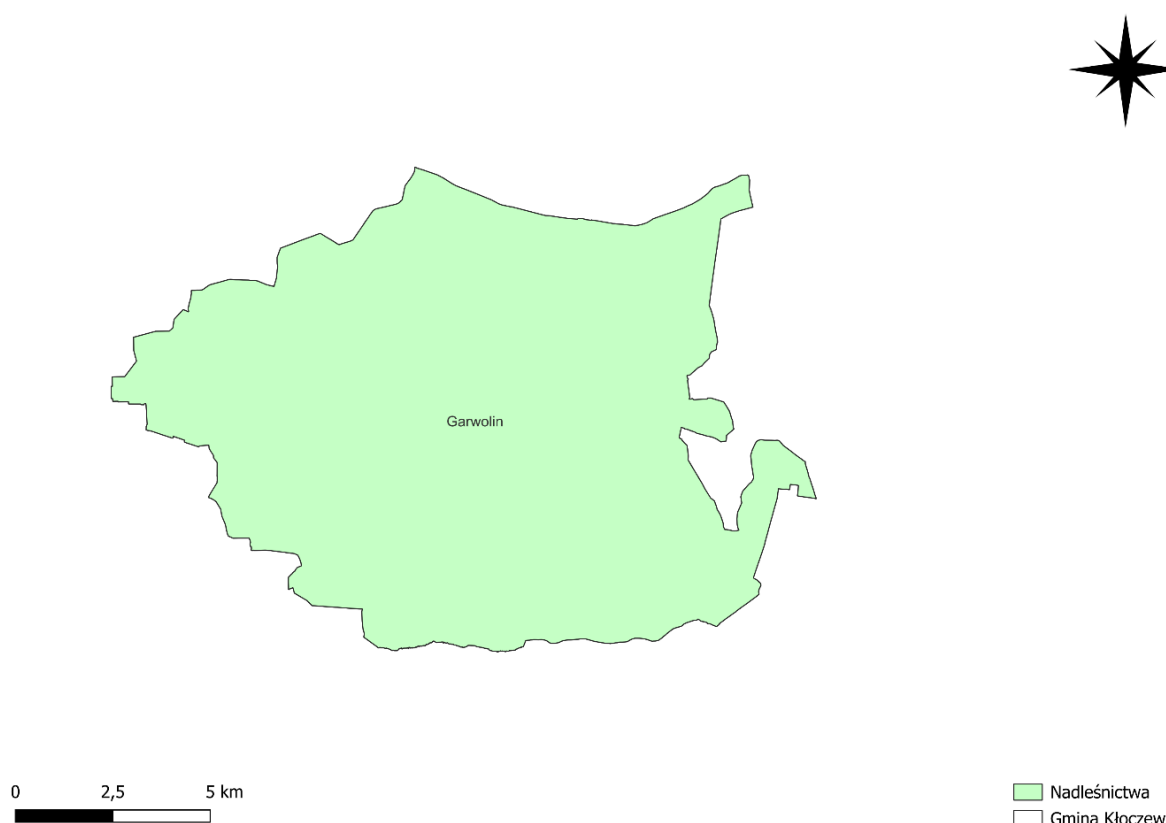
1. Wiąz szypułkowy (*Ulmus laevis*) o obwodzie pnia 390 cm i wysokości 35 m, zlokalizowany na działce nr ewid. 38/1 w miejscowości Stare Zadybie, wchodzący w skład zespołu dworsko – parkowego w Starym Zadybiu,
2. Jesion wyniosły (*Fraxinus excelsior*) o obwodzie pnia 380 cm i wysokości 30 m, zlokalizowany na działce nr ewid. 38/1 w miejscowości Stare Zadybie, wchodzący w skład zespołu dworsko – parkowego w Starym Zadybiu,
3. Wiąz szypułkowy (*Ulmus laevis*) o obwodzie pnia 430 cm i wysokości 39 m, zlokalizowany na działce nr ewid. 38/1 w miejscowości Stare Zadybie, wchodzący w skład zespołu dworsko – parkowego w Starym Zadybiu.

Pozostałe formy ochrony przyrody nie występują na terenie Gminy Kłoczew.

Lasy

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych w 2023 r. na terenie Gminy Kłoczew wyniosła 2379,86 ha, co daje lesistość na poziomie 21,5% (średnia krajowa wynosi 29,6%). Teren gminy ma charakter typowo rolniczy. Powierzchnia lasów w zarządzie Nadleśnictwa na terenie gminy wynosiła w 2019 r. - 713,28, natomiast w 2023 r. - 714 ha. Powierzchnia lasów gminnych w 2023 roku wyniosła 18,34 ha, co 0,1% udział w ogólnej powierzchni lasów. Lasy Gminy Kłoczew należą do Nadleśnictwa Garwolin. Gatunkiem dominującym w Gminie Kłoczew jest sosna.

Rysunek 16. Nadleśnictwa na terenie Gminy Kłoczew

Źródło: opracowanie własne

Struktura gatunkowa na podstawie powierzchni lasów w leśnictwie Żelechów, na terenie którego znajduje się Gm. Kłoczew:

Sosna – 69,86%,

modrzew – 0,08%,

dąb – 19,19%,

dąb szypułkowy – 0,50%,

dąb czerwony – 0,07%,

grab – 0,10%,

brzoza – 5,03%,

olsza – 4,96%,

osika – 0,21%.

Struktura wiekowa na podstawie powierzchni lasów w leśnictwie Żelechów, na terenie którego znajdują się Gm. Kłoczew:

1-10 lat: 3,95%,

11-20 lat: 3,13%,

21-30 lat: 3,91%,

31-40 lat: 3,96%,

41-50 lat: 3,32%,

51-60 lat: 4,98%,

61-70 lat: 13,97%,

71-80 lat: 24,37%,

81-90 lat: 22,80%,

91-100 lat: 5,69%,

101-120 lat: 3,76%,

121-140 lat: 0,12%.

Typy siedliskowe na podstawie powierzchni lasów w leśnictwie Żelechów w obrębie którego znajdują się Gm. Kłoczew:

Bór świeży – 5,68%,

bór wilgotny – 1,10%,

bór bagienny – 0,64%,

bór mieszany świeży – 25,84%,

bór mieszany wilgotny – 17,44%,

bór mieszany bagienny – 0,22%,

las mieszany świeży – 15,34%,

las mieszany wilgotny – 10,58%,

las mieszany bagienny – 1,01%,

las świeży – 14,23%,

las wilgotny – 6,29%,

ols – 1,05%,

ols jesionowy – 0,58%.

Według danych udostępnionych na stronie internetowej Bank danych o lasach (dostęp: 11.09.2024 r.) na terenie Gminy Kłoczew znajdują się następujące obwody łowieckie:

- obwód nr 73 dzierżawiony przez Koło Łowieckie nr 8 "Miot" w Warszawie;
- obwód nr 74 dzierżawiony przez Koło Łowieckie nr 9 "Knieja" w Warszawie;
- obwód nr 85 dzierżawiony przez Koło Łowieckie nr 60 "Łoś" w Warszawie;
- obwód nr 86 dzierżawiony przez Koło Łowieckie nr 29 "Dzik" w Warszawie.

Korytarze ekologiczne

Korytarze ekologiczne mają istotne znaczenie dla funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Ich rolą jest zapewnienie możliwości migracji fauny i flory. Stanowią obszary mało przekształcone przez człowieka, głównie lasy i doliny rzeczne. Na terenie Gminy Kłoczew nie występują korytarze ekologiczne zarówno I etapu (2005 r.) jak również II etapu (2012 r.)

Tereny zieleni

Na terenie Gminy Kłoczew nie występują parki, zieleńce, tereny zieleni osiedlowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na 2023 r. w granicach gminy znajdują się lasy gminne o powierzchni 18,34 ha. Cmentarze zajmują powierzchnię 3,4 ha.

5.10.2. Analiza SWOT

Tabela 28. Analiza SWOT – Zasoby przyrodnicze

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Rzeki Okrzejka i Swarzyna. • Prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z Planami Urządzenia Lasów.	• Niższa lesistość gminy od średniej krajowej. • Przekształcanie środowiska związane z działalnością człowieka. • Brak obszarów chronionych. • Mniejsza ilość pomników przyrody.
SZANSE	ZAGROŻENIA
• Rozwój zielonej infrastruktury. • Wzrost lesistości gminy. • Rozwój zrównoważonego rolnictwa. • Tworzenie terenów zieleni urządzonej (parków, zieleńców itp.). • Wzrost liczby pomników przyrody. • Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy.	• Niedostateczne finansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska. • Wzrastająca antropopresja. • Fragmentacja siedlisk. • Degradacja cennych terenów przyrodniczych przez działalność rolniczą. • Niestosowanie się do zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej. • Wystąpienie szkodników i chorób w lasach.

Źródło: opracowanie własne

5.11. Zagrożenie poważnymi awariami

5.11.1. Analiza stanu wyjściowego

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54, 834,1089, 1222) mówiąc o:

a) „poważnej awarii - rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisje, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.

b) „poważnej awarii przemysłowej- rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie prowadzi kontrole podmiotów korzystających ze środowiska na terenie Gminy Kłoczew. Zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej podlegają kontroli raz na 3 lata zgodnie z art.31 ust.1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 425).

Z informacji udostępnionych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie wynika, że na terenie Gminy Kłoczew nie występują zakłady zaliczane do grupy zakładów o dużym ani zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz tzw. potencjalnych sprawców awarii. W ostatnich latach nie wystąpiły awarie przemysłowe ani zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

W latach 2019-2023 r. WIOŚ w Lublinie przeprowadził 42 kontrole na terenie Gminy Kłoczew, w tym 19 z wjazdem na teren oraz 23 automonitoringowe oparte na dokumentacji.

5.11.2. Analiza SWOT

Tabela 29. Analiza SWOT – Zagrożenie poważnymi awariami

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Brak zdarzeń o charakterze poważnej awarii przemysłowej ani zdarzeń o znamionach poważnej awarii przemysłowej. • Brak zakładów dużego i zwiększonego ryzyka poważnej awarii przemysłowej.	• Transport substancji niebezpiecznych. • Zwiększające się natężenie ruchu na drogach oraz zapotrzebowania na transport paliw oraz materiałów niebezpiecznych.
SZANSE	ZAGROŻENIA

• Opracowanie metod postępowania na wypadek wystąpienia zdarzeń kwalifikowanych jako poważne awarie. • Propagowanie wśród mieszkańców właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych.	• Możliwość wystąpienia poważnej awarii. • Wypadki komunikacyjne.

Źródło: opracowanie własne

5.12. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska i adaptacje do zmian klimatu

Zmiany klimatu następują z coraz większą intensywnością. Na przestrzeni ostatnich lat chyba każdy z nas zetknął się z uciążliwymi zjawiskami pogodowymi, takimi jak na przykład: deszcze nawalne (relatywnie krótkie opady o dużej i bardzo dużej intensywności), długotrwałe upały i okresy bezwietrzne, burze śnieżne w okresie wiosennym, trąby powietrzne i huragany latem. Negatywne skutki tych zjawisk niszczą infrastrukturę i powodują straty w różnych sektorach gospodarki, w tym przede wszystkim w transporcie i w energetyce. Badania naukowe potwierdzają, że zmiany klimatu następują i będą się pogłębiać, a ich objawy intensyfikować.

Adaptacją do zmian klimatu nazywamy proces dostosowania do obecnych lub oczekiwanych warunków klimatycznych i ich skutków. Realizowany jest poprzez działania adaptacyjne, o różnym charakterze i w różnej formie. Mają one na celu zwiększenie odporności przed skutkami zmian klimatu, jak również wykorzystanie szans związanych z tymi zmianami. Zmiany klimatu są procesem nie do powstrzymania. Dlatego też adaptacja do zmian klimatycznych jest równie ważna jak ochrona klimatu. Działalność na rzecz adaptacji do zmian klimatu nie jest wymieniona jako odrębne i samodzielne zadanie publiczne. Adaptacja do zmian klimatu to jednak ogół świadomych i celowych działań, ściśle powiązanych z zadaniami gminy jako podstawowej jednostki samorządu terytorialnego. Istotne jest określenie konkretnych form aktywności administracji publicznej w analizowanym obszarze, a także najbardziej efektywnego sposobu realizacji przedmiotowego zadania. Niedostrzeżenie znaczenia planowania przestrzennego może być też przyczyną, dla której przykładem jest mała waga do roli zielono-błękitnej infrastruktury. Jej znaczenie w działaniach adaptacyjnych było omówione i docenione tylko w nielicznych ocenianych POŚ. Jest to zgodne z obserwacjami badaczy analizujących działania samorządów lokalnych w Polsce. Rola zielono-błękitnej infrastruktury nie jest dostrzegana przez większość polskich samorządów, co powoduje, że nie jest ona uwzględniana w polityce klimatycznej.

5.13. Działania edukacyjne

Chcąc kształcić na rzecz zrównoważonego rozwoju zachodzi konieczność ustawicznej edukacji nie tylko dzieci i młodzieży, ale także dorosłych. Działania te powinny być prowadzone przez odpowiednio przygotowane grupy edukatorów i zawierać się w dobrze przemyślanym systemie obejmującym współpracę ze szkołami i organizacjami pozarządowymi. Należy podkreślić, że edukacja ekologiczna będzie spełniać zadania do jakich została powołana wówczas, jeśli będzie ona obejmować każdy zakres i wszystkie poziomy edukacji formalnej i nieformalnej. Powinna mieć przede wszystkim charakter interdyscyplinarny oraz międzygeneracyjny. Właściwa i skuteczna ochrona środowiska naturalnego (w tym ochrona różnorodności biologicznej) uzależniona jest od poziomu wiedzy społeczeństwa i od preferowanych stylów życia. Zarówno wiedza jak i styl życia podlegają ciągłym zmianom, przede wszystkim dzięki edukacji, prowadzącej do upowszechnienia wzorca kultury ekologicznej. Należy przy tym pamiętać, że ekologia jako dziedzina biologii badająca wzajemne relacje między organizmami a środowiskiem, w którym żyją, wymusza holistyczne podejście do zjawisk zachodzących w przyrodzie.

Na terenie Gminy Kłoczew na szeroką skalę prowadzone są działania z zakresu edukacji ekologicznej. Obejmują one swoim zasięgiem zarówno akcje edukacyjne w szkołach i innych placówkach oświatowych, jak i działalność skierowaną bezpośrednio do mieszkańców. Uczniowie szkół gminnych angażują się w coroczną akcję „Sprzątania Świata”.

W urzędzie gminy w Kłoczewie od 2021 roku funkcjonuje punkt konsultacyjno-informacyjny programu priorytetowego „Czyste Powietrze”. Mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w złożeniu wniosku oraz szczegółowe informacje na temat programu.

Tabela 30. Dofinansowanie z programu „Czyste Powietrze” Gmina Kłoczew

Rok	Liczba rozliczonych wniosków	Kwota dofinansowania
2021	3	81 100,00 zł
2022	6	122 728,00 zł
2023	12	277 530,40 zł

Źródło: Urząd Gminy w Kłoczewie

W 2023 r. w Szkole Podstawowej im. Orła Białego z Oddziałami Przedszkolnymi w Czernicu zrealizowano program współfinansowany ze źródeł zewnętrznych pod nazwą „W RÓŻNORODNYM ŚWIECIE ORGANIZMÓW”. Jego głównym celem było rozwijanie wśród dzieci i młodzieży wiedzy na temat bioróżnorodności i kształtowanie wrażliwości na potrzebę ochrony zagrożonych gatunków roślin i zwierząt. W ramach programu odbyły się warsztaty ekologiczne, wycieczki, gminne konkursy wiedzy, fotograficzny i plastyczny. Wykonane zostały także prezentacje multimedialne i gazetki ścienna. Zakupiono zewnętrzną ścieżkę edukacyjną.

Przedsięwzięcie dofinansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzkiego Funduszu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie:

- wartość całkowita zadania: 40 982,00 zł;
- wysokość dofinansowania: 36 883,80 zł.

Podstawą do realizacji niniejszego programu ochrony środowiska jest świadomość ekologiczna mieszkańców Gminy Kłoczew.

5.14. Monitoring Środowiska

Państwowy monitoring środowiska (PMŚ) został utworzony ustawą z dnia 10 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 425) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020 - 2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ww. ustawy. Dokument ten obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.

W celu zrealizowania wymagań w zakresie monitorowania stanu środowiska w latach 2020-2025 zadania szczegółowe będą realizowane w ramach monitoringu:

- 1) jakości powietrza;
- 2) wód;
- 3) gleby i ziemi;
- 4) klimatu akustycznego;
- 5) pól elektromagnetycznych;
- 6) promieniowania jonizującego;
- 7) przyrody.

Państwowy Monitoring Środowiska jest realizowany poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymany standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów;
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Informacje wytworzone w ramach PMŚ wykorzystywane są przez jednostki administracji rządowej i samorządowej dla potrzeb operacyjnego zarządzania środowiskiem za pomocą instrumentów prawnych, takich jak: postępowanie w sprawie ocen oddziaływania na środowisko, pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, programy i plany ochrony środowiska jako całości i jego poszczególnych elementów, plany zagospodarowania przestrzennego.

6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA ORAZ ICH FINANSOWANIE

6.1. Cele ochrony środowiska i kierunki interwencji

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025 – 2028 z perspektywą do roku 2030” ma służyć realizacji przez gminę polityki ochrony środowiska i nawiązywać do polityki ochrony środowiska wyższych jednostek, a sam Program Ochrony Środowiska musi być spójny z założeniami dokumentów strategicznych i programowych wyższego rzędu.

Dokument będzie stanowić podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem, spajając wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska w gminie. Głównym celem programu jest:

Zrównoważony rozwój Gminy Kłoczew dążący do poprawy jakości życia mieszkańców, stanu środowiska przyrodniczego oraz stymulowania gospodarki.

Pod każdą z charakterystyk dziesięciu obszarów interwencji przeprowadzona została analiza SWOT, mająca na celu określenie największych zagrożeń środowiska, słabych i mocnych stron istniejącego stanu środowiska oraz wskazanie dążeń w tych obszarach i szans na jego poprawę.

Na tej podstawie, zgodnie z wytycznymi Ministra Klimatu i Środowiska z 2015 roku, zaktualizowanymi w 2020 roku, dotyczącymi opracowywania programów ochrony środowiska, wyznaczono cele wraz z wskaźnikami stanu aktualnego i stanu docelowego. Narzędziem osiągnięcia stanu docelowego jest realizacja wyznaczonych w ramach obszarów zadań, które zostały zgrupowane w harmonogramie zadań. Cele, wskaźniki,

kierunki interwencji oraz zadania przedstawia tabela nr 31. Zostały w niej określone również źródła finansowania wyznaczonych zadań, którymi będą zarówno środki własne gminy, jak i dotacje zewnętrzne, środki własne i pozyskane przez inne jednostki realizujące zadania. Do wyznaczonych zadań przypisano orientacyjną kwotę i czas realizacji. Kwoty i czas realizacji w wielu przypadkach zależą od możliwości i wielkości uzyskanych dotacji. Niektóre z zadań będą realizowane w ramach obowiązków pracowników Urzędu Gminy Kłoczew. W tabeli 32 przedstawiono harmonogram zadań własnych wraz z finansowaniem, a w tabeli 33 przedstawiono harmonogram zadań monitorowanych wraz z finansowaniem.

6.2. Harmonogram rzeczowo-finansowy

Tabela 31. Cele, kierunki i zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	I. Poprawa jakości powietrza	Liczba substancji z przekroczeniami w strefie lubelskiej (GIOŚ)	1	Brak przekroczeń	I.1. Rozwój odnawialnych źródeł energii	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budownictwie jednorodzinym na terenie gminy	mieszkańcy	Ograniczone środki finansowe, brak zainteresowania mieszkańców, niekorzystne warunki do stosowania OZE
							Montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej t.j. świetlice, szkoły	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe,
							Promocja alternatywnych źródeł energii, propagowanie działań zmierzających do wykorzystywania OZE (m.in. słonecznej i geotermalnej)	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe, braki kadrowe
						I.2. Zwiększenie efektywności energetycznej w gminie	Termomodernizacja budynków mieszkalnych	mieszkańcy	Ograniczone środki finansowe, brak zainteresowania mieszkańców
							Likwidacja kotłów węglowych w budynkach mieszkalnych	Gmina Kłoczew, mieszkańcy	Ograniczone środki finansowe, niska świadomość

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
								mieszkańców	
						Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe	
						Kampanie edukacyjne dot. ochrony powietrza	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe, braki kadrowe, niskie zainteresowanie mieszkańców	
						Inwentaryzacja źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych, w których powinna nastąpić wymiana kotłów na paliwo stałe	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe, braki kadrowe	
						Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe, braki kadrowe	
						Szerzenie zachowań proekologicznych wśród mieszkańców poprzez wsparcie w obszarze wymiany pieców grzewczych	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe, brak zainteresowania ze strony mieszkańców	
						Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania energią	Gmina Kłoczew	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców, braki kadrowe	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
							Wymiana oświetlenia tradycyjnego na energooszczędne	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe, brak chęci mieszkańców do podjęcia działań
							Wymiana oświetlenia zewnętrznego na energooszczędne przy obiektach będących własnością Gminy	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe
					I.3. Edukacja społeczeństwa w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza		Edukowanie i informowanie mieszkańców o szkodliwości i zakazie spalania odpadów w paleniskach domowych oraz na powierzchni gruntu	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe, brak chęci mieszkańców do podjęcia działań, braki kadrowe
							Upowszechnienie informacji w zakresie zmian klimatu oraz metod zapobiegania i ograniczania ich skutków	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe, brak chęci mieszkańców do podjęcia działań

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
2.	Zagrożenia hałasem	II. Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców gminy	Poziom hałasu Leq (GDDKiA)	Poniżej normy	Poniżej normy	II.1. Zmniejszenie emisji hałasu z transportu drogowego	Reagowanie na skargi mieszkańców na ponadnormatywny hałas, z uwzględnieniem technicznych i ekonomicznych możliwości właściwych organów	Starostwo Powiatowe w Rykach	Ograniczone środki finansowe
3.	Pola elektromagnetyczne	III. Ochrona środowiska i ludności przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	Natężenie pól elektromagnetycznych	<0,3 V/m	<0,3 V/m	III.1. Ograniczenie oddziaływania pól na człowieka i środowisko	Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego	WIOŚ Lublin	braki w bazach danych
4.	Gospodarowanie wodami	IV. Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	Liczba jednolitych części wód w stanie co najmniej dobrym (WIOŚ)	3	8	IV.1. Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie ochrony wód	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem	Gmina Kłoczew	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców, braki kadrowe
						IV.2. Utrzymanie wód	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych	WIOŚ Lublin	Niedokładność pomiarów
							Usuwanie szkód powodziowych na potokach i rzekach	PGW Wody Polskie, Nadzór	Ograniczone środki

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
							Zlewni,	finansowe	
						Usuwanie tam bobrowych na rzekach i potokach zgodnie z uzyskaniem zezwoleniami na czynności zakazane w stosunku do tego gatunku chronionego, zgodnie z zapisami art. 56 ustawy o ochronie przyrody. Zadanie te służy utrzymaniu dróg.	PGW Wody Polskie, Nadzór Zlewni,	Ograniczone środki finansowe	
					IV.3. Ochrona przed powodzią	Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego / Planu ogólnego gminy, wytycznych z map zagrożenia i ryzyka powodziowego lub innych branżowych dokumentów w tym zakresie	Gmina Kłoczew	Nadzwyczajne zjawiska pogodowe, zmiany stosunków wodnych, zwiększające zasięg powodzi	
						Wspieranie działań zmierzających do powstawania infrastruktury ochrony przeciwpowodziowej na terenie Gminy z zachowaniem zasad ochrony bioróżnorodności	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	V. Poprawa systemu gospodarki wodno-ściekowej	Procent ludności korzystającej z kanalizacji (GUS)	23,3%	25%	V.1. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	Rozwój i modernizacja sieci wodno - kanalizacyjnej	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe
			Procent ludności korzystającej z wodociągów (GUS)	86,2 %	90%		Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych	Gmina Kłoczew	Zbyt duże obciążenie pracowników
6.	Zasoby Geologiczne	VI. Ochrona złóż kopalin	Liczba złóż kopalin w trakcie eksploatacji	5	5	VI.1. Racjonalna eksploatacja kopalin	Nadzór i kontrola wydanych koncesji	Starostwo, Urząd Marszałkowski, OUG	Przedłużające się procedury, powodujące ryzyko dezaktualizacji baz danych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
7.	Gleby	VII. Ochrona gleb i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Powierzchnia terenów wymagających rekultywacji [ha]	12,0982	0	VII.1. Zapobieganie niekorzystnym zmianom środowiska glebowego	Prowadzenie rejestru oraz monitoringu obszarów zagrożonych ruchami masowymi	Starostwo Powiatowe	Zbyt duże obciążenie pracowników
							Prowadzenie monitoringu jakości gleb	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	Ograniczone środki finansowe
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	VIII. Racjonalna gospodarka odpadami	Ilość zebranych odpadów zmieszanych [Mg]	416,18	400	VIII.1. Wypełnianie obowiązków gminy w zakresie gospodarki odpadami i wzrost ilości zebranych selektywnie odpadów	Zinventaryzowanie i zlikwidowanie dzikich wysypisk śmieci	Gmina Kłoczew	Brak środków finansowych
							Roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	Gmina Kłoczew	Przedłużający się proces spływania danych od podmiotów odbierających odpady
							Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy	Gmina Kłoczew	Awarie systemu
							Prowadzenie działań w obszarze gospodarki odpadami w tym rozwój punktów selektywnej zbiórki odpadów	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
							Edukacja ekologiczna w zakresie segregacji odpadów	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe
							Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy	Gmina Kłoczew	Brak środków finansowych, braki kadrowe
							Prowadzenie rejestru działalności regulowanej (RDR) w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, dokonywanie wpisu do RDR	Gmina Kłoczew	Zbyt duże obciążenie pracowników
							Działania edukacyjne w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami oraz ochrony środowiska przed odpadami	Gmina Kłoczew	Brak zainteresowania mieszkańców
							Rozbudowa PSZOK	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe
			Ilość wyrobów azbestowych na terenie gminy pozostałych do unieszkodliwienia [kg]	9 421 395	0,00	VIII.2. Usuwanie wyrobów azbestowych z terenu gminy	Usuwanie wyrobów azbestowych z terenu gminy	WFOŚiGW, mieszkańcy	Ograniczone środki finansowe, niechęć mieszkańców gminy do wymiany pokryć dachowych

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
9.	Zasoby przyrody	IX. Ochrona ekosystemów i walorów przyrodniczych gminy	Powierzchnia terenów zielonych w ha (GUS)	21,72	22,0	VIII.1. Rozwój i utrzymanie zieleni urządzonej i obszarów chronionych	Bieżące utrzymanie zieleni w obrębie terenów zielonych, przydrożnych pasów zieleni, cmentarzu oraz zabiegi pielęgnacyjne pomników przyrody	Gmina Kłoczew	Dewastacja mienia publicznego, brak zainteresowania mieszkańców
							Nasadzenia drzew i krzewów	Gmina Kłoczew, mieszkańcy, Starostwo Powiatowe	Ograniczone środki finansowe, nadzwyczajne zjawiska pogodowe
							Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego / Planie ogólnym gminy oraz dokumentach planistycznych obszarów cennych przyrodniczo	Gmina Kłoczew	Brak środków finansowych, brak wykonawcy
							Promocja i wsparcie dla postępu biologicznego w rolnictwie	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe
			Lesistość	21,5%	22,0%	VIII.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	Bieżące i zrównoważone utrzymanie terenów leśnych na terenie gminy	Nadleśnictwo	Ograniczone środki finansowe
							Ochrona lasu, ochrona przyrody, odnowienia lasu	Nadleśnictwo	Ograniczone środki finansowe
							Ochrona przed gryzoniami	Nadleśnictwo	Ograniczone środki finansowe
							Zabezpieczenie upraw leśnych przed zwierzyną	Nadleśnictwo	Ograniczone środki finansowe

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
							Zabezpieczanie przed szkodnikami wtórnymi drzew	Nadleśnictwo	Ograniczone środki finansowe
							Zbiór materiałów prognostycznych; prognozowanie liczebności szkodników	Nadleśnictwo	Ograniczone środki finansowe
							Sprzątanie śmieci z terenów leśnych	Nadleśnictwo	Ograniczone środki finansowe, braki kadrowe
							Ochrona różnorodności biologicznej: wieszanie i dbanie o budki lęgowe oraz schronienia nietoperzy, dokarmianie ptaków	Nadleśnictwo	Ograniczone środki finansowe
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	X. Ochrona środowiska przed poważnymi awariami	Liczba poważnych awarii na terenie gminy	0	0	IX.1. Zminimalizowanie ryzyka wystąpienia zdarzeń mogących powodować poważną awarię oraz ograniczenie jej skutków dla ludzi i środowiska	Prowadzenie rejestru zakładów zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie, Państwowa Straż Pożarna	Awarie systemów teleinformatycznych, braki w bazach danych

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (źródło)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
11.	Działania systemowe	XI. Działania edukacyjne i zarządzanie ochroną środowiska	Liczba akcji edukacyjnych [szt.]	1	3	XI.1. Wdrożenie kompleksowego o systemu zarządzania środowiskiem	Opracowanie zmian w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego / Planie ogólnym gminy	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe
							Informowanie o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe
							Reagowanie na skargi mieszkańców, z uwzględnieniem technicznych i ekonomicznych możliwości właściwych organów	Gmina Kłoczew	Braki kadrowe, zbyt duże obciążenie pracowników
							Prowadzenie działań dotyczących edukacji ekologicznej	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe, brak zainteresowania mieszkańców
							Promocja ekologii i ochrony środowiska w szkołach	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe, brak zainteresowania mieszkańców
							Promocja zachowań proekologicznych wśród społeczności lokalnej poprzez organizację kampanii ekologicznych, wydarzeń tematycznych, konkursów, i innych	Gmina Kłoczew	Ograniczone środki finansowe, brak zainteresowania mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek

Tabela 32. Zadania własne gminy Kłoczew na lata 2025 – 2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2025	2026	2027	2028	2029-2030	
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Montaż instalacji fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej t.j. świetlice, szkoły	Gmina Kłoczew	Koszty zależne od bieżących potrzeb					Fundusze Celowe, Fundusze Europejskie, Budżet Gminy
2.		Promocja alternatywnych źródeł energii, propagowanie działań zmierzających do wykorzystywania OZE (m.in. słonecznej i geotermalnej)	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
3.		Likwidacja kotłów węglowych w budynkach mieszkalnych	Gmina Kłoczew, mieszkańcy	Koszty zależne od bieżących potrzeb					Fundusze Celowe, Fundusze Europejskie, Budżet Gminy
4.		Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej	Gmina Kłoczew	Koszty zależne od bieżących potrzeb					Fundusze Celowe, Fundusze Europejskie, Budżet Gminy
5.		Kampanie edukacyjne dot. ochrony powietrza	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
6.		Inwentaryzacja źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych, w których powinna nastąpić wymiana	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2025	2026	2027	2028	2029-2030	
		kotłów na paliwo stałe							
7.		Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez oczyszczanie dróg i innych powierzchni	ZDW, ZDP, GDDKiA	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
8.		Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
9.		Szerzenie zachowań proekologicznych wśród mieszkańców poprzez wsparcie w obszarze wymiany pieców grzewczych	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
10.		Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania energią	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
11.		Wymiana oświetlenia tradycyjnego na energooszczędne	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2025	2026	2027	2028	2029-2030	
12.		Wymiana oświetlenia zewnętrznego na energooszczędne przy obiektach będących własnością Gminy	Gmina Kłoczew	-	-	-	-	-	Środki własne
13.		Edukowanie i informowanie mieszkańców o szkodliwości i zakazie spalania odpadów w paleniskach domowych oraz na powierzchni gruntu	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
14.		Upowszechnienie informacji w zakresie zmian klimatu oraz metod zapobiegania i ograniczania ich skutków	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
15.	Gospodarowa nie wodami	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem	Gmina Kłoczew	Koszty zależne od bieżących potrzeb					Środki własne, dotacje, środki zarządców dróg

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2025	2026	2027	2028	2029-2030	
16.		Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego / Planu ogólnego gminy, wytycznych z map zagrożenia i ryzyka powodziowego lub innych branżowych dokumentów w tym zakresie	Gmina Kłoczew	Koszty zależne od bieżących potrzeb					Środki własne
17.		Wspieranie działań zmierzających do powstawania infrastruktury ochrony przeciwpowodziowej na terenie gminy z zachowaniem zasad ochrony bioróżnorodności	Gmina Kłoczew	Koszty zależne od bieżących potrzeb					Środki własne
18.	Gospodarka wodno - ściekowa	Rozwój i modernizacja sieci wodno - kanalizacyjnej	Gmina Kłoczew	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne, środki zewnętrzne
19.		Prowadzenie ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2025	2026	2027	2028	2029-2030	
20.	Gospodarka odpadami	Zinventaryzowanie i zlikwidowanie dzikich wysypisk śmieci	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
21.		Roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
22.		Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu gminy	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
23.		Prowadzenie działań w obszarze gospodarki odpadami, w tym rozwój punktów selektywnej zbiórki odpadów	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
24.		Edukacja ekologiczna w zakresie segregacji odpadów	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
25.		Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
26.		Prowadzenie rejestru działalności	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2025	2026	2027	2028	2029-2030	
		regulowanej (RDR) w zakresie odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, dokonywanie wpisu do RDR							
27.		Działania edukacyjne w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami oraz ochrony środowiska przed odpadami	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne,
28.		Rozbudowa PSZOK	Gmina Kłoczew	2 500 000,00					Środki własne, środki zewnętrzne
29.	Zasoby przyrody	Bieżące utrzymanie zieleni w obrębie terenów zielonych, przydrożnych pasów zieleni, cmentarzu oraz zabiegi pielęgnacyjne pomników przyrody	Gmina Kłoczew	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
30.		Nasadzenia drzew i krzewów	Gmina Kłoczew, mieszkańcy, Starostwo Powiatowe	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2025	2026	2027	2028	2029-2030	
31.		Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego/ Planie ogólnym gminy oraz dokumentach planistycznych obszarów cennych przyrodniczo	Gmina Kłoczew	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
32.	Działania systemowe	Opracowanie zmian w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego / Planie ogólnym gminy	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
33.		Informowanie o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
34.		Reagowanie na skargi mieszkańców, z uwzględnieniem technicznych i ekonomicznych możliwości właściwych organów	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
35.		Prowadzenie działań dotyczących edukacji ekologicznej	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2025	2026	2027	2028	2029-2030	
36.		Promocja ekologii i ochrony środowiska w szkołach (w tym wyjazdy na zielone szkoły)	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
37.		Promocja zachowań proekologicznych wśród społeczności lokalnej poprzez organizację kampanii ekologicznych, wydarzeń tematycznych, konkursów, i inne	Gmina Kłoczew	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacja jednostek

Tabela 33. Zadania monitorowane, realizowane na terenie Gminy Kłoczew na lata 2025 – 2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2025	2026	2027	2028	2029-2030	
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budownictwie jednorodzinym na terenie gminy	mieszkańcy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
2.		Termomodernizacja budynków mieszkalnych	mieszkańcy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2025	2026	2027	2028	2029-2030	
3.		Likwidacja kotłów węglowych w budynkach mieszkalnych	Gmina Kłoczew, mieszkańcy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
4.		Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez oczyszczanie dróg i innych powierzchni	ZDW, PZD	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
5.	Zagrożenia hałasem	Reagowanie na skargi mieszkańców na ponadnormatywny hałas, z uwzględnieniem technicznych i ekonomicznych możliwości właściwych organów	Starostwo Powiatowe w Rykach	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
6.		Stosowanie wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz zabudowy przemysłowej pasów zieleni izolacyjnej	Gmina Kłoczew, zarządcy dróg	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2025	2026	2027	2028	2029-2030	
7.	Pola elektromagnetyczne	Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł Promieniowania elektromagnetycznego	WIOŚ Lublin	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
8.	Gospodarowanie wodami	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych	Regionalny Wydział Monitoringu GIOŚ	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
9.		Usuwanie szkód powodziowych na rzekach i potokach	PGW Wody Polskie, Nadzór Zlewni,	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
10.		Usuwanie tam bobrowych na rzekach i potokach zgodnie z uzyskaniem zezwoleniami na czynności zakazane w stosunku do tego gatunku chronionego, zgodnie z zapisami art. 56 ustawy o ochronie przyrody. Zadanie te służy utrzymaniu dróg	PGW Wody Polskie, Nadzór Zlewni,	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2025	2026	2027	2028	2029-2030	
11.	Zasoby geologiczne	Nadzór i kontrola wydanych koncesji	Starostwo, Urząd Marszałkowski, OUG	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
12.	Gleby	Prowadzenie rejestru oraz monitoringu obszarów zagrożonych ruchami masowymi	Starostwo Powiatowe	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
13.		Prowadzenie monitoringu jakości gleb	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	W ramach obowiązków statutowych					Środki własne
14.	Gospodarka odpadami	Usunięcie wyrobów azbestowych z terenu gminy	WFOŚiGW, mieszkańcy	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	Środki własne
15.	Zasoby przyrody	Nasadzenia drzew i krzewów	Gmina Kłoczew, mieszkańcy, Starostwo Powiatowe, GDDKiA	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2025	2026	2027	2028	2029-2030	
16.		Bieżące i zrównoważone utrzymanie terenów leśnych na terenie gminy	Nadleśnictwo	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
17.		Ochrona lasu, ochrona przyrody, odnowienia lasu	Nadleśnictwo	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
18.		Ochrona przed gryzoniami	Nadleśnictwo	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
19.		Zabezpieczenie upraw leśnych przed zwierzyną	Nadleśnictwo	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
20.		Zabezpieczanie przed szkodnikami wtórnymi drzew	Nadleśnictwo	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
21.		Zbiór materiałów prognostycznych; prognozowanie liczebności szkodników	Nadleśnictwo	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
22.		Sprzątanie śmieci z terenów leśnych	Nadleśnictwo	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne
23.		Ochrona różnorodności biologicznej; wieszanie i dbanie o budki lęgowe oraz schronienia	Nadleśnictwo	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji					Źródło finansowania
				2025	2026	2027	2028	2029-2030	
		nietoperzy, dokarmianie ptaków							
24.	Zagrożenie poważnymi awariami	Prowadzenie rejestru zakładów zwiększonego i dużego ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie, Państwowa Straż Pożarna	Koszty wg bieżących potrzeb					Środki własne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek

7. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

7.1. Zarządzanie programem

Obowiązek sporządzania Programu Ochrony Środowiska przez Wójta Gminy Kłoczew wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 54 z późn. zm.). Dokument sporządzano w kilku etapach. W pierwszym etapie pracy zgromadzono materiały źródłowe oraz dane dotyczące aktualnego stanu środowiska gminy. Pozyskano je głównie z materiałów przekazanych przez Urząd Gminy Kłoczew oraz opracowań statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego, a także z raportów instytucji zajmujących się problematyką ochrony środowiska, m.in.: Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, z portalu geoportal.gov.pl oraz geoserwis.gov.pl. Podczas opracowywania dokumentu korzystano również z dokumentów strategicznych opracowywanych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.

Podczas wdrażania programu ochrony środowiska ważna jest kontrola przebiegu realizacji przyjętych w nim zadań oraz osiągnięcia postawionych celów. Opracowano w tym celu system monitoringu, który będzie wykonywany w dwóch zakresach: jako monitoring środowiskowy oraz monitoring programowy. Narzędziem umożliwiającym ilościową i jakościową ocenę realizacji Programu Ochrony Środowiska są wskaźniki monitorowania. W niniejszym Programie Ochrony Środowiska w rozdziale 6 wyznaczono wskaźniki, które będą wykorzystywane do oceny stopnia realizacji celów ochrony środowiska. Po zakończeniu tego okresu Gmina Kłoczew podsumuje stopień realizacji POŚ oraz jego łączny efekt ekologiczny, wyrażony wartością wskaźników ekologicznych.

Monitoring środowiskowy prowadzony będzie w głównej mierze w ramach Strategicznego Programu PMŚ na lata 2020 - 2028 opracowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Na podstawie wyników tego monitoringu WIOŚ publikuje co roku „Raport o stanie środowiska” oraz roczną ocenę jakości powietrza. Dane z tych dokumentów pozwolą określić zmiany stanu środowiska na terenie gminy.

Monitoring programowy opierać się będzie na monitorowaniu realizacji poszczególnych zadań i poziomie osiągnięcia wyznaczonych celów. Zgodnie z artykułem art. 18 ustawy Prawo Ochrony Środowiska po dwóch latach obowiązywania programu zostanie sporządzony raport stanu realizacji programu, który następnie zostanie przedstawiony Radzie Gminy Kłoczew.

7.2. Monitoring POŚ

Wójt Gminy Kłoczew jest zobowiązany do sporządzania co dwa lata raportów z wykonania programów ochrony środowiska, które przedstawia Radzie Gminy Kłoczew.

W raporcie zostanie dokonana ewaluacja realizowanych zadań i poziomu osiągnięcia przyjętych wskaźników. Raporty te stanowią syntetyczne zestawienie zadań, które w analizowanym dwuleciu powinny być zrealizowane oraz uwzględnienie tych, które udało się zrealizować wraz z podaniem kosztów ich wykonania. W proces ewaluacji tym samym, zostaną włączeni wszyscy interesariusze, w tym służby i inspekcje działające na terenie Gminy i odpowiedzialne za realizację zadań zaplanowanych w Programie Ochrony Środowiska.

W tabeli poniżej przedstawiono harmonogram monitoringu realizacji programu.

Tabela 34. Harmonogram monitoringu POŚ

Podejmowane działania	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Monitoring stanu środowiska	+	+	+	+	+	+
Monitoring programowy – raport z realizacji programu			+		+	
Aktualizacja programu					+	

Źródło: Opracowanie własne

7.3. Źródło finansowania programu

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dla jednostek samorządowych dostępnymi sposobami finansowania inwestycji są:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin,
- dotacje państwowe z funduszy krajowych i zagranicznych,
- emisja obligacji.

7.3.1. Fundusze krajowe

Wszelkie działania związane z ochroną środowiska i ekologią są wspierane finansowo poprzez różne krajowe i zagraniczne fundusze ekologiczne oraz programy a także środki własne inwestorów.

Do publicznych funduszy ochrony środowiska w Polsce zalicza się:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW),
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest największą instytucją finansującą inwestycje z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w obszarach ważnych z punktu widzenia procesu dostosowawczego do standardów i norm Unii Europejskiej. Narodowy Fundusz działa od 1 lipca 1989 roku, a powstał na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska.

Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska. Dystrybucja środków finansowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej odbywa się w ramach następujących dziedzin:

- Ochrona powietrza,
- Ochrona wód i gospodarka wodna,
- Ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo,
- Geologia i górnictwo,
- Edukacja ekologiczna,
- Państwowy Monitoring Środowiska,
- Programy międzydziedzinowe,
- Nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- Ekspertyzy i prace badawcze.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowywania:

- finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NF, kredyty udzielane przez banki ze środków NF, konsorcja czyli wspólne finansowanie NF z bankami, linie kredytowe ze środków NF obsługiwane przez banki),

- finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nieinwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia),
- finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska ma bardzo istotne znaczenie dla ochrony środowiska i gospodarki kraju:

- finansuje ochronę środowiska,
- uruchamia środki innych inwestorów,
- stymuluje nowe inwestycje.

Szczegółowy zakres działalności NFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.nfosigw.gov.pl oraz w siedzibie Funduszu w Warszawie przy ul. Konstruktorskiej 3a.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie

Misją Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest finansowe wspieranie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości, w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju przy zachowaniu bezpieczeństwa ekologicznego kraju i realizacji programów ekologicznych państwa i województwa w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego. W ramach funkcjonowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dofinansowywane są zadania inwestycyjne z zakresu m.in.

- gospodarki wodno-ściekowej i ochrony wód,
- gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi,
- ochrony powietrza (w tym odnawialne źródła energii) i termomodernizacji,
- ochrony przed hałasem;

oraz zadania nie inwestycyjne takiej jak:

- edukacja ekologiczna,
- przedsięwzięcia z zakresu ochrony przyrody (np. ochrona gatunkowa roślin i zwierząt, sporządzenie planów ochrony dla obszarów objętych ochroną, nasadzenia drzew i krzewów, zabiegi pielęgnacyjne pomników przyrody),
- państwowy monitoring środowiska,
- wojewódzkie programy i plany związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną;

Szczegółowy zakres działalności WFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie.

7.3.2. Fundusze UE

Fundusz Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Fundusze Norweskie

Głównym celem funduszy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i funduszy norweskich jest zmniejszanie różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmocnienie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami, a państwem beneficjentem. W zamian za udzielaną pomoc finansową, państwa-darczyńcy korzystają z dostępu do rynku wewnętrznego UE mimo że nie są jej członkami. W III edycji Funduszy, Polska z alokacją brutto 809,3 milionów euro (z łącznej puli ponad 2,8 miliarda euro), podobnie jak w poprzednich edycjach, jest największym beneficjentem tych pieniędzy w UE. Za koordynację wdrażania funduszy EOG i funduszy norweskich w Polsce odpowiada Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju. Współpracuje przy tym z Biurem Mechanizmów Finansowych w Brukseli.

Program Badania ma na celu poprawę wyników polskich badań naukowych, zarówno podstawowych, jak i stosowanych jako narzędzia służące rozwojowi społeczeństwa i gospodarki opartej na wiedzy. Jest on realizowany w ramach 2 komponentów: wsparcia badań podstawowych (40% alokacji programu), który jest zarządzany przez Narodowe Centrum Nauki (NCN) oraz wsparcia badań aplikacyjnych (60% alokacji programu), którym zarządza Narodowe Centrum Badań i Rozwoju (NCBR). Budżet programu wynosi 110 mln euro.

Z programu mogą skorzystać podmioty podejmujące działania badawcze i prace przygotowawcze do wdrożenia wyników badań – uczelnie wyższe, instytuty naukowe i badawcze, a także przedsiębiorcy i naukowcy. Podmioty te będą mogły otrzymać wsparcie w wysokości do 100% wartości projektu na badawcze projekty partnerskie (w tym wyłonione w ramach nowatorskiej formuły warsztatów Idealab dla badaczy, których celem jest wypracowanie innowacyjnych przedsięwzięć) oraz tzw. małe granty. Program przewiduje wsparcie we wszystkich dziedzinach nauki, w tym między innymi wsparcie na prowadzenie badań polarnych, dotyczących wychwytywania i składowania dwutlenku węgla oraz w obszarze nauk społecznych. Planowana jest także pomoc w postaci małych grantów dla kobiet-naukowców oraz wsparcie mobilności naukowców, mające na celu umiędzynarodowienie polskiej nauki. Duży nacisk położony jest także na rozwój współpracy badawczej z jednostkami z państw – darczyńców (Norwegii, Islandii i Liechtensteinu).

Operatorem programu Badania podstawowe w III edycji funduszy EOG i funduszy norweskich jest Narodowe Centrum Nauki. Na badania podstawowe przeznaczono 40% środków z obu Mechanizmów Finansowych (48.77 mln Euro), w tym badania polarne oraz nauki społeczne. Partnerem programu Badania po stronie darczyńców jest Norweska Rada Badań (Research Council of Norway).

Program „Horyzont Europa”

Horyzont Europa to kluczowy unijny program finansowania badań naukowych i innowacji. Przyczynia się do walki ze zmianą klimatu, pomaga w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju ONZ oraz stymuluje konkurencyjność i wzrost gospodarczy UE.

Program ułatwia współpracę i umożliwia lepsze wykorzystanie badań naukowych i innowacji w kształtowaniu, wspieraniu i wdrażaniu unijnej polityki, a jednocześnie przyczynia się do rozwiązywania globalnych problemów. Wspiera tworzenie i skuteczniejsze rozpowszechnianie doskonałej wiedzy i technologii.

Sprzyja tworzeniu miejsc pracy, zapewnia pełne zaangażowanie unijnej puli talentów, pobudza wzrost gospodarczy, promuje konkurencyjność przemysłu oraz optymalizuje wpływ inwestycji w ramach wzmocnionej europejskiej przestrzeni badawczej.

W programie uczestniczyć mogą podmioty prawne z UE i krajów stowarzyszonych.

Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej i Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa

Europejska Współpraca Terytorialna (EWT) zwana inaczej Interreg jest częścią polityki spójności Unii Europejskiej. Jej zadaniem jest rozwiązywanie problemów, które wykraczają poza granice państw i które wymagają podjęcia wspólnych działań. EWT umożliwia również rozwój zróżnicowanych społeczno-ekonomicznie obszarów.

Działania podejmowane w ramach tej współpracy są finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Przyjmują one postać międzynarodowych partnerskich projektów prowadzonych w trzech rodzajach programów.

Są to:

1. programy współpracy transgranicznej – realizowane na obszarach przygranicznych państw ze sobą sąsiadujących. Te programy wspierają zatrudnienie, mobilność pracowników, włączenie społeczne, integrację społeczności ponad granicami, rozwój wspólnych systemów kształcenia i szkolenia zawodowego.
2. programy współpracy transnarodowej – dotyczą większej części terytorium UE, a także państw spoza Unii, np.: Region Morza Bałtyckiego. Wzmacniają one

potencjał instytucji i administracji publicznej poprzez opracowanie i koordynację strategii makroregionalnych i morskich.

3. programy współpracy międzyregionalnej - mają na celu wzmocnienie rozwoju regionalnego UE poprzez rozpowszechnianie dobrych praktyk i wiedzy eksperckiej, a także promowanie wymiany doświadczeń.

Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko

Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) stanowi kontynuację dwóch wcześniejszych programów Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 oraz 2014-2020.

Głównym celem Programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego, w tym poprzez:

- obniżenie emisyjności gospodarki, transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym,
- budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne,
- dokończenie realizacji odcinków sieci bazowej TEN-T do roku 2030,
- poprawę bezpieczeństwa transportu i zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia,
- wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.

Program ma być realizowany w celu zwiększenia efektywności energetycznej mieszkalnictwa, budynków użyteczności publicznej i przedsiębiorstw oraz zwiększyć udział zielonej energii z odnawialnych źródeł energii w końcowym zużyciu energii.

Inwestycje w infrastrukturę energetyczną mają przynieść poprawę jakości i bezpieczeństwa funkcjonowania sieci elektroenergetycznych oraz rozwój inteligentnych sieci gazowych i wzrost ich znaczenia w nowoczesnym, zielonym systemie energetycznym. Inwestycje w sektorze środowiska mają przyczynić się do większej odporności na zmiany klimatu (w tym na susze i powodzie) oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego (wzrost zdolności retencyjnych oraz poprawę systemów monitorowania i zarządzania kryzysowego).

W Programie będziemy dążyć do poprawy gospodarowania wodą pitną oraz ściekami komunalnymi, a także odpadami komunalnymi.

Realizacja Programu ma wzmocnić ochronę bioróżnorodności i naturalnych ekosystemów; rozwijać systemy monitorowania zasobów przyrodniczych, aby ułatwić ich ochronę.

Dążąc do zmniejszenia emisji w transporcie, program ma rozwijać transport szynowy, w tym w miastach, zwiększać dostępność komunikacji zbiorowej, a także alternatywne wobec dróg łańcuchy logistyczne (porty morskie, drogi wodne śródlądowe, przewozy intermodalne).

W celu poprawy spójności komunikacyjnej i ograniczenia wykluczenia komunikacyjnego program ma koncentrować się na budowie nowych i modernizacji istniejących linii kolejowych oraz dróg krajowych, w tym obwodnic miast.

Program ma służyć podejmowaniu decyzji w zakresie inwestycji dotyczących kluczowych obszarów systemu ochrony zdrowia, które przyczynią się do wzrostu dostępności pacjentów do wysokiej jakości usług zdrowotnych oraz większej ich skuteczności.

W sektorze kultury planowane są działania mające na celu ochronę zabytków o światowym i krajowym znaczeniu zarówno ruchomych i nieruchomych. Jednocześnie będziemy rozwijać instytucję kultury oraz wspierać ich adaptację do nowych funkcji kulturalnych i społecznych.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2021-2027

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2021-2027 został opracowany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005* oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „*Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2021-2027 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2021– 2027, a mianowicie:

- Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
- Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.

- Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
- Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
- Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
- Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich

8. SPIS TABEL

Tabela 1. Struktura ludności w Gminie Kłoczew pod względem wieku produkcyjnego ...	18
Tabela 2. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007.....	18
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Kłoczew	19
Tabela 4. Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań	19
Tabela 5. Długość czynnej sieci gazowej na terenie Gminy Kłoczew [m]	20
Tabela 6. Rodzaje dróg gminnych według nawierzchni i ich długość [km]	22
Tabela 7. Wykaz dróg gminnych	22
Tabela 8. Liczba wniosków w programie „Mój prąd”	37
Tabela 9. Analiza SWOT – Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	38
Tabela 16. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku.....	39
Tabela 10. Analiza SWOT – Zagrożenie hałasem	44
Tabela 11. Wykaz stacji bazowych telefonii komórkowej na terenie gminy Kłoczew.....	46
Tabela 12. Wynik pomiaru pól elektromagnetycznych w gminie Kłoczew.....	47
Tabela 14. Analiza SWOT – Pole elektromagnetyczne	48
Tabela 15. Budowle hydrotechniczne na terenie Gminy Kłoczew	53
Tabela 16. Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej dla Gminy Kłoczew (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.).....	62
Tabela 17. Analiza SWOT – Gospodarowanie wodami	63
Tabela 18. Długość sieci kanalizacyjnej na tle długość sieci wodociągowej.....	64
Tabela 19. Analiza SWOT – Gospodarka wodno-ściekowa	64
Tabela 20. Wykaz złóż piasków i żwirów na terenie Gminy Kłoczew [tys. t].....	66
Tabela 21. Analiza SWOT – Zasoby geologiczne	67
Tabela 22. Analiza SWOT – Gleby.....	68
Tabela 23. Ilość odebranych odpadów komunalnych w 2023 roku z nieruchomości zamieszkałych [Mg].....	69
Tabela 24. Ilość odpadów komunalnych zebranych w PSZOK w 2023 roku [Mg]	69
Tabela 25. Odbiór foli rolniczych z terenu Gminy Kłoczew	70
Tabela 26. Analiza SWOT – Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	70
Tabela 27. Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Kłoczew	71
Tabela 28. Analiza SWOT – Zasoby przyrodnicze	76
Tabela 29. Analiza SWOT – Zagrożenie poważnymi awariami	77
Tabela 30. Dofinansowanie z programu „Czyste Powietrze” Gmina Kłoczew	79
Tabela 31. Cele, kierunki i zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kłoczew .	83
Tabela 32. Zadania własne gminy Kłoczew na lata 2025 – 2028 z perspektywą do roku 2030	94

Tabela 33. Zadania monitorowane, realizowane na terenie Gminy Kłoczew na lata 2025 – 2028 z perspektywą do roku 2030	101
Tabela 34. Harmonogram monitoringu POŚ	108

9. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Położenie Gminy Kłoczew	15
Rysunek 2. Mapa Gminy Kłoczew	16
Rysunek 3. Mezoregiony	17
Rysunek 4. Przebieg drogi ekspresowej S17.....	21
Rysunek 5. Średnie temperatury i opady w Kłoczewie	35
Rysunek 6. Róża wiatrów dla stacji w Żelechowie	36
Rysunek 7. Obszary na terenie województwa lubelskiego dla których zostały wykonane strategiczne mapy hałasu.....	42
Rysunek 9. Lokalizacja obszarów cichych poza aglomeracjami wyznaczonych	43
Rysunek 9. Sztuczne źródła niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego	45
Rysunek 10. Wyniki badań wód podziemnych w ramach monitoringu regionalnego	49
Rysunek 11. Jednolite części wód podziemnych	52
Rysunek 12. Główne rzeki	53
Rysunek 13. Jednolite części wód powierzchniowych rzecznych na terenie Gminy Kłoczew	61
Rysunek 14. Złoża kopalin na terenie Gminy Kłoczew	65
Rysunek 15. Położenie pomników przyrody na terenie Gminy Kłoczew.....	73
Rysunek 16. Nadleśnictwa na terenie Gminy Kłoczew	74

10. SPIS ŹRÓDEŁ

1. Kondracki J., 2002, Geografia regionalna Polski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa
2. encyklopedia.pwn.pl
3. Wikipedia
4. Woś A., 1993, Regiony Klimatyczne Polski w Świetle Częstości Występowania Różnych Typów Pogody, Polska Akademia Nauk Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania, Warszawa
5. Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego
6. [Alternatywne źródła energii by agata mosińska \(prezi.com\)](#)
7. Meteoblue
8. wody.isok.gov.pl

9. Raport o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2022
10. Ocena jakości wód podziemnych
11. na podstawie monitoringu regionalnego
12. na terenie województwa lubelskiego w 2023 roku
13. karty.apgw.gov.pl
14. Objaśnienia Do Mapy Geośrodowiskowej Polski 1:50 000
15. BILANS ZASOBÓW ZŁÓŻ KOPALIN W POLSCE wg stanu na 31 XII 2023 r.
16. Monitoring Chemizmu Gleb Ornych w Polsce w latach 2020-2022
17. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kłoczew
18. Raport o stanie Gminy Kłoczew